

Tabela zbiorcza z uwagami zgłoszonymi do dnia 24 grudnia 2013 r. w ramach konsultacji społecznych do projektów rozporządzeń Ministra Środowiska w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000: Zatoka Pomorska (PLB990003), Ostoja na Zatoce Pomorskiej (PLH990002) według stanu na dzień 23.04.2014 r.

Lp.	Instytucja / Organizacja wnosząca uwagę	Odniesienie wykonawcy projektów planów ochrony do uwag (odpowiedzi wykonawców zaznaczono kolorem niebieskim)
1.	Klub Przyrodników	<p>1. Wątpliwości budzi sformułowanie „wykluczenie gospodarki rybackiej” – chodzi zapewne o rybołówstwo (stawianie sieci)? Sformułowanie takie może wywoływać wrażenie, że twórcy planów uważają gospodarkę rybacką za zagrożenie. Jest to jednak tylko wrażenie. Użycie tego sformułowania miało na cel skuteczne wyłączenie tych obszarów z połowów zarówno legalnych jak i potencjalnie nielegalnych. Najłatwiejsza egzekucja tego stanu wiąże się z wykluczeniem obecności jakiegokolwiek jednostki z której można prowadzić odłowy w wyznaczonych strefach. Strefy powinny funkcjonować na zasadach rezerwatu ścisłego zatem jakakolwiek działalność człowieka jest tu niepożądana.</p> <p>2. Jeżeli proponuje się „Skanalizowanie ruchu i/lub korekta szlaków żeglugowych”, to proszę wskazać potrzebne korekty. Odnosi się to do omijania wyznaczonych stref ochronnych i eliminację wykorzystywania szczególnie hałaśliwego pływającego sprzętu rekreacyjno-turystycznego.</p> <p>3. Marszałek województwa nie może ująć w planie zagospodarowania przestrzennego województwa słusznych skądinąd postulatów wykluczających lokalizację elektrowni wiatrowych na morzu terytorialnym, bo morze terytorialne nie wchodzi w skład województwa.</p> <p>Zgadzamy się w tej kwestii.</p>

4. Słuszne jest wprowadzenie „stref wolnych od rybołówstwa” dla ograniczenia przyłowy ptaków. Nie wydaje się jednak, by ze względu na kształt i wielkość, strefy te były wystarczające do przyłowy morświna, który najprawdopodobniej wykorzystuje cały obszar – przesunięcie nakładu połowowego z tych stref na pozostały obszar Zatoki Pomorskiej nie zmniejszy ryzyka dla morświnów. Dla ochrony ptaków proponujemy pozostawienie stref jak zaproponowano, dla ochrony morświnów proponujemy jednak wprowadzenie w całym obszarze zakazu czasowego (w określonym okresie) lub dotyczącego określonych typów sieci, wspomaganego opingerowaniem pozostałych sieci.

Jakiegokolwiek ograniczenie przestrzenne operowania narzędziami połowu powoduje automatycznie obniżenie prawdopodobieństwa śmierci organizmów zagrożonych. Wyznaczenie stref wolnych od rybołówstwa jest rozwiązaniem łączącym „interesy” maksymalnie dużej, liczby przedmiotów ochrony. Dodatkowe rozwiązania restrykcyjne dla rybołówstwa zwiększają przeżywalność tych organizmów. Z tego punktu widzenia eliminacja całkowita połowów byłaby rozwiązaniem idealnym, lecz niestety mało realnym. Autorzy planów starają się wdrożyć rozwiązania proponowane przez Klub Przyrodników i będą one przedmiotowo rozważone.

5. Prosimy o wyjaśnienie, co konkretnie oznacza „Wdrożenie skutecznego systemu raportowania przypadkowo odłowionych osobników [morświna] przez rybaków”:

W zakres realizacji planów powinien wejść system rejestrowania gatunków chronionych znajdujących się w przyłowie. Powinien być oparty o zespół niezależnych obserwatorów i system rejestracji audiowizualnej.

6. Jako działanie ochrony morświna wskazano (słusznie) „Wprowadzenie ograniczeń odłowu z wykorzystaniem szczególnie niebezpiecznych narzędzi połowu”. Proszę podać jakie narzędzia połowowe są „szczególnie niebezpieczne”.

Jako narzędzia szczególnie niebezpieczne uważa się wszelkiego typu narzędzia stawne z sieciami skrzelowymi na czele.

7. Dla fok, jako działanie ochronne wskazano (słusznie) „Wyznaczenie miejsc na wybrzeżu o obniżonej presji turystycznej w miejscach najczęstszych obserwacji lub największej potencjalnej wartości siedliskowej w świetle wymagań gatunków”. Proszę wskazać te odcinki brzegu morskiego oraz sprecyzować sposób utrzymania obniżonej presji turystycznej.

W tym celu należy wykorzystać istniejące strefy obniżonej presji w szczególności obszary poligonów wojskowych funkcjonujących oraz zlikwidowanych w nie dalekiej przeszłości np. w zachód od Mrzeżyna.

2.	Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy	<p>Wyznaczonych osiem obszarów znajduje się w miejscach o największych koncentracjach ptaków wykazanych w czasie monitoringu. Celem takiego działania jest realna i istotna redukcja śmiertelności ptaków. Z punktu widzenia całkowitej eliminacji śmiertelności bezwzględnie optymalnym rozwiązaniem byłoby wyłączenie całego obszaru o największych koncentracjach ptaków. Jednakże autorzy opracowania zdecydowali się na rozwiązanie kompromisowe, wyłączając z użytkowania tylko ok. 15% tego obszaru. Ptaki będą koncentrowały się tam gdzie jest najwięcej pożywienia. Brak m.in. trałowania na tych obszarach spowoduje rozwój organizmów bentosowych stanowiących bazę pokarmową dla ptaków (tak jak ma to miejsce np. na morskich poligonach wojskowych), brak ruchu jednostek pływających wyeliminuje zagrożenie związane z płoszeniem ptaków, a brak stawnych sieci rybackich wyeliminuje zagrożenie związane z przyłowem ptaków na tych obszarach. Przyczyny wyznaczenia zaproponowanych obszarów to: zmniejszenie śmiertelności ptaków poprzez wyeliminowanie presji rybackiej na 15% powierzchni Ostoi. Lokalizacje tych obszarów oparto na wynikach inwentaryzacji wskazujących największe koncentracje ptaków morskich uwzględniono także przebieg głównych szlaków żeglugowych.</p> <p>Biorąc pod uwagę skuteczność funkcjonowania ochrony na tych obszarach wyklucza się obecność w ich obrębie jakichkolwiek jednostek i działań związanych z rybołówstwem. Zatem, w wyznaczonych kwadratach planuje się wyeliminować jakąkolwiek działalność połowową.</p> <p>Ogólne określenie „wyłączenie z gospodarki rybackiej” ma na celu zatem zapewnienie łatwości weryfikacji respektowania ochrony. Wyeliminowanie 15% powierzchni Zatoki Pomorskiej spod działalności rybackiej (rozumianej jako gospodarka rybacka) nie wpłynie negatywnie na stan rybackich zasobów tego akwenu. Realizację działań mających na celu poprawę stanu zasobów np.: zarybianie, nawet jeżeli gdzieś na Zatoce Pomorskiej jest planowane, można przenieść na obszary sąsiednie.</p> <p>Wobec szybkiego spadku liczebności wielu gatunków ptaków dla których Zatoka Pomorska jest podstawowym zimowiskiem (wg. Skov et al. 2011 np. uhlą - spadek o 60%, lodówką - spadek o 65% w ciągu 20 lat; status ochronny tych gatunków zmienił się z niezagrażonego na narażony na wyginięcie w przypadku lodówki i zagrożony wyginięciem w przypadku uhli) wyłączenie części obszaru Ostoi z eksploatacji rybackiej jest warunkiem niezbędnym z punktu widzenia zachowania właściwego stanu ochrony tych gatunków i czyni ich ochronę w obecnych warunkach maksymalnie realną.</p> <p>Trałowanie niszczy faunę denną nie tylko poprzez odłowienie, ale również poprzez oddziaływanie podbory, toczysk i rozpornic trałowanych włóków. Argument, że żywe małże ponownie trafiają do środowiska, może służyć jako wskazanie obniżenia rzeczywistej śmiertelności, a nie całkowitego braku szkodliwego oddziaływania narzędzi połowu na liczebność, skład gatunkowy i strukturę przestrzenną organizmów bentosowych. Oddziaływanie włoka dennego w warunkach piaszczystych siedlisk dna Morza Bałtyckiego może</p>
----	---	--

		<p>powodować daleko większe niekorzystne skutki ekologiczne niż w przypadku siedlisk pełnomorskich pomimo, że rzeczywiście w przypadku tych drugich ilościowo organizmów bentosowych ginie więcej. Liczba gatunków bentosowych w zachodniej części cieśnin bałtyckich jest prawie dziesięciokrotnie większa niż w Zatoce Pomorskiej. Czyni to biocenozy Bałtyku w tym rejonie szczególnie wrażliwe.</p> <p>Celem planów ochrony nie było określanie stanu zasobów bentosu Zatoki Pomorskiej. Taka wiedza jest bezwzględnie cenną jednak jej bezpośrednie przełożenie na proponowane sposoby ochrony ptaków przed śmiertelnością połowową jest ograniczone.</p> <p>W przedstawionych planach ochrony jako jeden z najważniejszych stawiany jest wniosek o utworzenie sprawnego systemu kontroli i monitorowania przyłowu gatunków chronionych. Propozycje MIR traktujemy jako fachowe zalecenia szczegółowe służące realizacji powyższego zadania.</p> <p>Zgadza się ze stanowiskiem MIR w sprawie siedliska 1110. Stan wiedzy o nim jest daleko niewystarczający. Przewidujemy, że stan ten będzie zachowany w ciągu najbliższych lat. W związku z powyższym z punktu widzenia praktyki najbardziej racjonalnym rozwiązaniem wydaje się określenie granic siedliska: „Piaszczyste ławice podmorskie” na podstawie mapy granulometrycznej osadów.</p> <p>Gatunki stanowiące przedmioty ochrony nie zawarte w obowiązującym SDF zostały zgłoszone w propozycji jego aktualizacji przez zespół wykonujący.</p>
3.	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	<p>Lokalizacja farm wiatrowych na obszarze „siedliskowej Natury 2000” powinna zostać wykluczona ze względu na generowany hałas i drgania, które mogą być problemem dla śledziowatych z rodzaju <i>Alosa</i>, oddziaływanie na ssaki morskie zawłaszcza te posługujące się echolokacją. Poza tym efekt rafy może stanowić w tym wypadku tak zwaną pułapkę ekologiczną dla organizmów żerujących na poroślowych organizmach bentosowych. Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo tzw. ostoi ptasiej zjawisko to nie może mieć miejsca.</p>
4.	Okręgowy Inspektor Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie	<p>Uwaga podnosząca istotnie praktyczną stronę funkcjonowania planów ochrony. Jest całkowicie uzasadnionym aby wprowadzić wnioskowane uzupełnienia. Wniosek jest analizowany pod kątem możliwości formalnych jego uwzględnienia.</p>

5.	WWF Polska	<p><u>dot.: projektu planu dla obszaru Ostoja na Zatoce Pomorskiej (PLH990002).</u></p> <p>W załączniku 1 przedstawiono jedynie opis granic w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania granicy. Fundacja WWF Polska postuluje o uzupełnienie załącznika o mapę obszaru Natura 2000. <u>Zgadzamy się z uwagą, mapa powinna być udostępniona.</u></p> <p>W załączniku 2 przedstawiono jedynie wybrane zagrożenia istniejące dla wybranych przedmiotów ochrony. Fundacja WWF Polska postuluje o uzupełnienie Załącznika nr 2 o analizę istotności poniżej podanych zagrożeń na obszarze Natura 2000 Ostoja na Zatoce Pomorskiej PLH990002 oraz prawdopodobny kierunek zmian uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych. Przede wszystkim niezbędna jest analiza poniżej podanych zagrożeń na parametry stanu ochrony powyższych przedmiotów ochrony.</p> <p>1.1. Zgodnie z raportem o stanie krajowych zasobów gatunków i siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, sporządzanego na rok 2013¹, zgodnie z wymogiem art. 17 tej dyrektywy, należy uwzględnić następujące zagrożenia dla minoga rzecznego [1099]:</p> <ul style="list-style-type: none"> A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, A08 - nawożenie /nawozy sztuczne/, C01.01 - wydobywanie piasku i żwiru, E03 - odpady, ścieki, F02.01 - rybołówstwo bierne, F02.03.01 - wykopywanie i zbieranie przynęty, F03.02.03 - chwytanie, trucie, kłusownictwo, H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych). <p>➤ Zgodnie z raportem o stanie krajowych zasobów gatunków i siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, sporządzanego na rok 2013¹, zgodnie z wymogiem art. 17 tej dyrektywy, należy uwzględnić następujące zagrożenia dla minoga morskiego [1095]:</p> <ul style="list-style-type: none"> A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, A08 - nawożenie /nawozy sztuczne/, C01.01 - wydobywanie piasku i żwiru, E03 - odpady, ścieki, F02.01 - rybołówstwo bierne, F02.03.01 - wykopywanie i zbieranie przynęty, F03.02.03 - chwytanie, trucie, kłusownictwo, H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych),
----	------------	--

¹ Report on Implementation Measures (Article 17, Habitats Directive), Poland, 2013. <http://cdr.eionet.europa.eu/pl/eu/art17/envufzpg/>

J02 - spowodowanie przez człowieka zmiany stosunków wodnych,
 J03.02.01 - zmniejszenie migracji/bariery dla migracji,
 M02.03 – zmniejszenie populacji lub wyginiecie gatunku.
 Szczególnie istotnym zagrożeniem dla obu gatunków minogów wg WWF Polska jest rybołówstwo, w kontekście przyłowu, nieraportowanych połowów oraz nie uwalniania osobników żywych. WWF Polska postuluje o dodanie zagrożenia F02.01 - rybołówstwo bierne dla minoga rzeczno i morskigo.

1.2. Zgodnie z raportem o stanie krajowych zasobów gatunków i siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, sporządzanego na rok 2013¹, zgodnie z wymogiem art. 17 tej dyrektywy, należy uwzględnić następujące zagrożenia dla gatunków parposza i alozy [1102, 1103] :

D03 - szlaki żeglugowe, porty, konstrukcje morskie
 D03.01 – obszary portowe
 C01.01 - wydobywanie piasku i żwiru,
 F02 - rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych,
 F05 - nielegalne pozyskiwanie / usuwanie fauny morskiej,
 H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych),
 H03 - zanieczyszczenie wód morskich
 J02.12 - tamy, wały, sztuczne plaże – ogólnie
 K05.01 - zmniejszenie płodności / depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt.

1.3. Zgodnie z raportem o stanie krajowych zasobów gatunków i siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, sporządzanego na rok 2013¹, zgodnie z wymogiem art. 17 tej dyrektywy, należy uwzględnić następujące zagrożenia dla foki szarej [1364] :

D03.02.02 - promowe szlaki pasażerskie (szybkie),
 G04.01 – poligony,
 G05.11 – śmierć lub uraz w wyniku kolizji,
 H03 – zanieczyszczenie wód morskich,
 H03.02 – zrzuty toksycznych substancji chemicznych z materiałów wyrzuconych do morza,
 H03.02.02 – skażenie syntetycznymi związkami chemicznymi,
 H03.03 – makrozanieczyszczenie morza (np. torebki foliowe, styropian),
 H06.01 – uciążliwość hałasu, zanieczyszczenie hałasem,
 K03.02 – pasożytnictwo,

² FAO opracowało międzynarodowe standardy klasyfikacji narzędzi połowowych (INTERNATIONAL STANDARD STATISTICAL CLASSIFICATION OF FISHING GEAR).

³ http://www.gios.gov.pl/zalaczniki/artykuly/wstepna_ocena_stanu_srodowiska_wod_morskich.pdf

⁴ Development of a set of core indicators: Interim report of the HELCOM CORESET project.

PART B: Descriptions of the indicators. Balt. Sea Environ. Proc. No. 129 B.

⁵ http://www.gios.gov.pl/zalaczniki/artykuly/wstepna_ocena_stanu_srodowiska_wod_morskich.pdf

		<p>K02.03 – eutrofizacja (naturalna),</p> <p>1.4. Zgodnie z raportem o stanie krajowych zasobów gatunków i siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG, sporządzanego na rok 2013¹, zgodnie z wymogiem art. 17 tej dyrektywy, należy uwzględnić następujące zagrożenia dla morświna [1351]:</p> <p>D03.02.02 - promowe szlaki pasażerskie (szybkie),</p> <p>F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych,</p> <p>G01.01.01 – motorowe sporty wodne,</p> <p>G04.01 – poligony,</p> <p>G05.11 – śmierć lub uraz w wyniku kolizji,</p> <p>H03 – zanieczyszczenie wód morskich,</p> <p>H03.01 – wycieki ropy do morza,</p> <p>H03.02 – wrzuty toksycznych substancji chemicznych z materiałów wyrzuconych do morza,</p> <p>H03.02.02 – skażenie syntetycznymi związkami chemicznymi,</p> <p>H03.03 – makrozanieczyszczenie morza (np. torebki foliowe, styropian),</p> <p>H06.01 – uciążliwość hałasu, zanieczyszczenie hałasem,</p> <p>K03.02 – pasożytnictwo,</p> <p>K02.03 – eutrofizacja (naturalna),</p> <p>G01.08 – inne rodzaje sportu I aktywnego wypoczynku.</p> <p>W piśmie WWF wymieniono wszystkie potencjalne zagrożenia dla gatunków minogów występujących w wodach Zatoki Pomorskiej. W zdecydowanej większości wykazanych „braków” zagrożeń w planach ochrony znalazły się te które istotnie oddziałują na populacje tych dwurodowiskowych gatunków na obszarach przytarliskowych, tarlisk i ewentualnie wędrówek w wodach rzek. Zdecydowanie oddziaływanie zdefiniowane jako F02.01 - rybołówstwo bierne dla minoga rzeczno i morskiego zostanie wykazane w dokumentacji planów ochrony. Jednakże stwierdzono że w przypadku tych gatunków nie jest ono istotnym zagrożeniem. Autorzy planów uwzględnią uwagi dotyczące propozycji poszerzenia listy zagrożeń dla gatunków: ryb z rodzaju Alosa i ssaków morskich będących przedmiotami ochrony. Z tym jednak, aby uniknąć zjawiska „szumu informacyjnego” została przeprowadzona i będzie wykonana powtórna ich weryfikacja w aspekcie istotności ich oddziaływania. Dlatego za wskazane uznano rezygnację z zapisu zagrożeń najmniej znaczących w warunkach istniejącej ostoi oraz których charakter ma relatywnie największy ładunek spekulacyjny.</p> <p>Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz spójności sieci obszarów Natura 2000, określone w załączniku nr 3</p> <p>Ad. Gospodarka rolna, leśna i rybicka</p> <p>Odnosnie zapisu na temat wprowadzenia stref wolnych od rybołówstwa na obszarze Zatoki Pomorskiej, Fundacja WWF Polska postuluje o wyjaśnienie i doprecyzowanie zapisu (podanie typów narzędzi) „szczególnie</p>
--	--	--

niebezpiecznych narzędzi połowu”.

Fundacja WWF Polska zgadza się z zapisem „Systemowe rozwiązania strukturalne zmierzające do obniżenia presji rybackiej w obszarze Natura 2000, poprzez wprowadzenie stref wolnych od rybołówstwa na obszarze Zatoki Pomorskiej”. Jednak wątpliwe jest, aby ze względu na kształt i wielkość, strefy te (te same, co dla ptaków) były wystarczające dla minimalizacji przyłowu morświna, który może występować na całym obszarze Zatoki Pomorskiej.

Jednakże, decyzje o wprowadzeniu czasowych zakazów połowów należy podjąć po uzyskaniu wyników inwentaryzacji. Jednocześnie, prace nad alternatywnymi typami narzędzi połowowych powinny się odbywać niezależnie od inwentaryzacji, a dodatkowo do czasu wprowadzenia do użytku przetestowanych alternatywnych narzędzi połowowych, należałoby zapobiegawczo stosować pingery (na sieciach, których użycie jest szczególnie niebezpieczne dla morświnów).

Ad. Zagospodarowanie obszarów morskich

Fundacja WWF Polska zgadza się z zapisem „Skanalizowanie ruchu i/lub korekta szlaków żeglugowych”.

Jednak taki zapis jest zbyt ogólny. Fundacja WWF Polska postuluje o szczegółowe zapisy.

„Skanalizowanie ruchu i/lub korekta szlaków żeglugowych” jest zadaniem wytyczonym przez twórców planów do realizacji przez uprawnione i kompetentne podmioty np. Urząd Morski. W planach ochrony wskazano obszary o szczególnym znaczeniu dla przedmiotów ochrony. W naszym rozumieniu to ma stanowić konkretną podstawę do skanalizowania ruchu i/lub korekty szlaków żeglugowych.

Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony [siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt], dla których wyznaczono obszar Natura 2000, określone w załączniku 4.

Ad. Plan zagospodarowania przestrzennego

Fundacja WWF Polska postuluje o zmianę jednostki odpowiedzialnej, gdyż Marszałek województwa nie może ująć w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, bo morze terytorialne nie wchodzi w skład województwa.

Zgadzamy się z sugestią dotyczącą zmiany jednostki odpowiedzialnej za administrowanie obszarem Ostoi.

Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, określone w załączniku nr 5.

Uwaga ogólna.

Załącznik nr 5 jest nie spójny z załącznikiem nr 2. Przedstawione sposoby i zakres działania nie korelują ze

zdefiniowanymi zagrożeniami w załączniku nr 2. Dokument powinien zawierać logiczną całość. WWF Polska postuluje spójną rewizję obu załączników.

Poniżej przedstawiono następujące uwagi do sposobów i zakresów działania wskazanych w załączniku nr 5:

- Fundacja WWF postuluje o dodanie zapisu „Obowiązek udokumentowanego uwalniania żywych osobników gatunków chronionych przyłowionych w trakcie odłowu ryb”
- Fundacja WWF Polska zgadza się z zapisem „Monitorowanie przyłowu w trakcie odłowów ryb” dla ochrony minoga morskiego, minoga rzecznoego, parposza, alozy, ciosy, foki szarej i pospolitej oraz morświna. WWF Polska podkreśla, że właściwie i skutecznie przeprowadzony monitoring przyłowu gatunków chronionych jest podstawą dla określenia skali zagrożenia ze strony rybołówstwa. WWF Polska uważa, że od czasu powołania obszaru Natura 2000 nie udało się organowi nadzorującemu obszar przeprowadzić skutecznego monitoringu. Należy zastosować odpowiednie metody monitoringu w przypadku jednostek małych (przybrzeżnych) jak i jednostek większych. Należy zaznaczyć, że w chwili obecnej monitoring rybołówstwa nie leży w kompetencji Urzędu Morskiego, jako organu nadzorującego obszar Natura 2000. Uprawnienia takie posiada MRiRW. Jednak dotychczasowy monitoring przyłowu (tzw. Program obserwatorów) prowadzony przez MIR-PIB nie dostarczył wystarczających danych dla wszystkich gatunków chronionych zagrożonych przyłowem na obszarze Natura 2000 Zatoka Pomorska.

Fundacja WWF Polska postuluje o szczegółowe sprecyzowanie, jak, kiedy i przez kogo monitoring przyłowu przedmiotów ochrony byłby przeprowadzony, jak również jak często dokonywano by rewizji zastosowanej metodyki.

- Fundacja WWF Polska zgadza się z zapisem „Wdrożenie skutecznego systemu raportowania przypadkowo odłowionych osobników przez rybaków” dla ochrony, parposza, alozy, ciosy, foki szarej i pospolitej oraz morświna. WWF Polska podkreśla, że skuteczny system raportowania przypadkowo odłowionych osobników gatunków chronionych przez rybaków jest podstawą dla określenia skali zagrożenia ze strony rybołówstwa. WWF Polska uważa, że od czasu powołania obszaru Natura 2000 nie udało się Organowi nadzorującemu ten obszar taki skuteczny system opracować, a tym bardziej wdrożyć.

Fundacja WWF Polska postuluje o sprecyzowanie, na czym proponowany, skuteczny system raportowania przypadkowo odłowionych osobników prowadzony przez rybaków, miałby polegać.

- Fundacja WWF Polska zgadza się z zapisem „Wprowadzenie (lub zachowanie) ograniczeń odłowu w trakcie wędrówek tarłowych szczególnie na obszarach przyujściowych rzek” dla ochrony minoga rzecznoego, parposza oraz ciosy. WWF podkreśla konieczność precyzyjnego określenia czasu wprowadzania ograniczeń jak również obszarów, na których będą one stosowane. Decyzje te powinny zostać podjęte w oparciu o rzeczowe dane naukowe.

Fundacja WWF Polska postuluje o sprecyzowanie granic obszarów przyujściowych rzek (określenie odpowiedniej strefy ochronnej na wodach morskich, jak również w ujściach rzek) oraz precyzyjne zdefiniowanie czasu wprowadzenia ograniczeń.

- Fundacja WWF Polska docenia zapis „Stworzenie integralnego systemu monitorowania opartego o współdziałanie możliwie szerokiego udziału społecznego” dla ochrony foki szarej i pospolitej. WWF wysoko ceni udział społeczeństwa w monitoringu gatunków chronionych. Jednak taki monitoring, aby dostarczał niepodważalnych danych powinien być przeprowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, za który odpowiada Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Fundacja WWF Polska postuluje zmianę zapisu na: „Opracowanie metodyk i wdrożenie Państwowego Monitoringu opartego o współdziałanie możliwie szerokiego udziału społecznego”. W kolumnie „Podmiot odpowiedzialny za działanie” dodanie GIOŚ.

- Fundacja WWF Polska zgadza się z zapisem „Wprowadzenie ograniczeń odłowu z wykorzystaniem szczególnie niebezpiecznych narzędzi połowu. Poprzez wprowadzenie stref wolnych od rybołówstwa na obszarze Zatoki Pomorskiej” dla ochrony foki szarej, pospolitej i morświna.

Fundacja WWF Polska postuluje o wyjaśnienie i doprecyzowanie zapisu (podanie typów narzędzi połowowych) „szczególnie niebezpiecznych narzędzi połowu”².

- WWF Polska docenia zapis „Wyznaczenie miejsc na wybrzeżu o obniżonej presji turystycznej w miejscach najczęstszych obserwacji lub największej potencjalnej wartości siedliskowej w świetle wymagań gatunków.” dla ochrony foki szarej i pospolitej.

Fundacja WWF Polska postuluje o podanie metodologii wyznaczania miejsc na wybrzeżu o obniżonej presji turystycznej w miejscach najczęstszych obserwacji lub największej potencjalnej wartości siedliskowej w świetle wymagań gatunków, jak również konsekwencje ich wyznaczenia (np. czasowe zamknięcie z użytkowania, zakaz inwestycji itp.)

- Zapis „Wprowadzenie obowiązku instalacji czy odstrasza czy (pingerów) na stawnych narzędziach połowu.” dla morświna.

Fundacja WWF Polska postuluje o wyjaśnienie zapisu, gdyż jest zupełnie niezrozumiały (prawdopodobnie błąd redakcyjny).

Jednocześnie domniemając postulat: „Wprowadzenie obowiązku instalacji odstraszaczy na stawnych narzędziach połowu.” WWF zwraca uwagę na: oszacowanie ilości potrzebnych odstraszaczy (pingerów), czy na wszystkich jednostkach, bez względu na wielkość? Należy określić również najbardziej właściwe parametry odstraszaczy (pingerów) dla Zatoki Pomorskiej i rybołówstwa stawnego w tym obszarze.

- WWF Polska docenia zapis „Obniżenie emisji hałasu przez eliminację jego źródeł z obszarów potencjalnego występowania gatunku.” dla ochrony morświna.

Fundacja WWF Polska postuluje o konkretne zapisy, na czym działanie „obniżenie emisji hałasu przez eliminację jego źródeł” miałyby polegać i jakie obszary oraz źródła potencjalnego występowania autorzy mają na myśli.

Zdaniem twórców planu, dokumentowanie wszystkich złowionych osobników gatunków chronionych nakłada automatycznie obowiązek zaznaczenia czy dany osobnik przeżył. Traktujemy każde takie złowienie jako stan krytycznego narażenia danego osobnika, w związku z tym, wprowadzanie dodatkowej klasyfikacji

zobowiązującej rybaków uważamy za mniej znaczące, a jednocześnie obniżające prawdopodobieństwo skutecznego działania systemu raportowania.

W związku z brakiem skuteczności obowiązującego raportowania przyłowy konieczne jest opracowania skutecznych procedur. Jednakże, uważamy że dokument jakim jest plan ochrony ma zbyt ograniczoną formę aby zawrzeć w nim tak szczegółowe informacje zachowując rzetelność. Uważamy, że Urząd Morski odpowiedzialny za realizację planu spełnia rolę inicjującą w kwestii wprowadzenia skutecznego systemu raportowania. Uważamy, że w praktyce system raportowania powinien być oparty na pracy inspektorów OIRM we współpracy z wykwalifikowanymi osobami rekomendowanymi przez regionalny RDOS. Praca powinna być prowadzona przy wykorzystaniu sprzętu rejestrującego w celu obiektywizacji wyników.

Precyzyjne określenie terminów wędrówek tarłowych powinno uwzględniać zmienność wynikającą z warunków klimatycznych, co uniemożliwia wprowadzenie sztywnych zapisów. Uważamy, że w chwili obecnej optymalnym rozwiązaniem jest uzależnienie dokładnych dat rozpoczęcia i zakończenia ograniczeń w estuarium Odry powinno leżeć w gestii Okręgowego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego. Jeżeli chodzi o przestrzenne obowiązywanie zakazu, to uważamy że powinien on uniemożliwiać zastawianie dróg migracji przez narzędzia połowu. W związku z tym proponujemy wprowadzić strefę wyłączoną z rybołówstwa w promieniu 500 m od środka nurtu ujścia rzek. Z tym, że w przypadku gdy dana rzeka uchodzi do zatoki, która łączy się z otwartym akwenem cieśniną mniejszą niż 500 m, wówczas zakaz powinien obowiązywać na terenie całej zatoki oraz 500 m od środkowego punktu cieśniny na otwartym akwenu.

Propozycja dotycząca dodatkowego systemu raportowania przyłowy fok naszym zdaniem komplikuje system raportowania przyłowy gatunków chronionych do których należą również foki. Uważamy, że jest realnym, aby praca inspektorów OIRM przynosiła rzetelne dane dotyczące również tych gatunków.

Idea wprowadzenia stref wyłączonych z rybołówstwa eliminuje śmiertelność powodowaną narzędziami połowu, w tym sieci skrzelowych, które uważamy za szczególnie niebezpieczne.

Opracowanie metodyki dotyczącej wyznaczania odpowiednich siedlisk dla fok wydaje się być przedwczesne, ze względu na sporadyczne obserwacje tych zwierząt w tej części Bałtyku umożliwiające zdefiniowanie preferencji. Uważamy, że ze względu na krytyczną sytuację gatunków takie miejsca powinny być jak najszybciej wyznaczone w miejscach o aktualnie najniższej presji turystycznej. Do takich stref zaliczamy strefy aktualnie funkcjonujących i byłych poligonów wojskowych.

W przypadku instalacji odstraszaczy zalecenie będzie poprawione (redakcja). Jeżeli chodzi o szczegóły techniczne i parametry to będą one dostosowane do zaleceń wypracowanych w ramach programów ochrony tych gatunków. Szczegółowe określenie parametrów technicznych urządzeń odstraszających w dokumencie, który w założeniu ma obowiązywać 20 lat, jest nieuzasadnione ze względu na szybki postęp techniczny w tej dziedzinie. Funkcjonowanie zapisu „obniżenie emisji hałasu przez eliminację jego źródeł” w założeniu w największym powinno dotyczyć rekreacyjnego wykorzystania wód obszaru. W tym zakresie możliwe jest relatywnie proste ustalenie ramowych wytycznych i sprawowanie kontroli ich funkcjonowania.

	<p>Wskaźniki właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony, określone w załączniku nr 6</p> <p><u>Uwaga ogólna:</u></p> <p>Wspólnota stawia wysokie wymagania w zakresie osiągnięcia dobrego stanu środowiska wód morskich (Good Environmental Status - GES) do 2020 roku. Ramy formalne osiągnięcia tego celu ujęte są w zapisach Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej 2008/56/WE (RDSM), a kryteria i standardy metodologiczne dotyczące dobrego stanu środowiska wód morskich zostały określone w Decyzji Komisji Europejskiej (2010/477/UE). W związku z powyższym Fundacja WWF Polska postuluje, aby Wskaźniki właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony spełniały kryteria (rozmieszczenie, wielkość populacji, stan populacji, rozmieszczenie siedlisk, wielkość siedliska, stan siedliska) i wskaźniki dobrego stanu środowiska morskiego oraz odpowiadające im wskaźniki podstawowe zaproponowane przez grupę HELCOM CORESET BD dla wskaźnika opisowego różnorodność biologiczna (HELCOM 2012a) zgodnie z Tabelą 2.1.1.1 Przedstawioną w Raporcie do Komisji Europejskiej opracowanym przez GIOŚ pt. Wstępna ocena stanu środowiska wód morskich polskiej strefy Morza Bałtyckiego³.</p> <p><u>Do proponowanych zapisów przedstawiamy uwagi szczegółowe.</u></p> <p>6.1 Minóg morski – przedstawione zapisy dotyczące parametrów stanu ochrony są sprzeczne. Skoro wg autorów liczebność jest nie możliwa do ustalenia to skąd założenie spadku liczebności populacji? Dalej autorzy stwierdzają „niską liczebność gatunku”, na jakiej podstawie?</p> <p>WWF Polska nie zgadza się ze wskaźnikiem „Wzrost udziału dużych (jakich?) ryb w odłowach”. Samo stwierdzenie większego odłowu ryb nie świadczy o zwiększeniu liczebności minoga.</p> <p>WWF Polska nie zgadza się ze wskaźnikiem „Stwierdzenie obecności osobników minoga morskiego w odłowach jako przyłów”. Takie stwierdzenie może być efektem zwiększonej presji rybołówstwa na minoga morskiego. WWF proponuje zapis „Udokumentowane uwalnianie żywych osobników minogów morskich przyłowionych w trakcie odłowu ryb”</p> <p>6.3 Parposz - przedstawione zapisy dotyczące parametrów stanu ochrony są sprzeczne. Skoro wg autorów liczebność nie jest możliwa do ustalenia to skąd założenie spadku liczebności populacji?</p> <p>6.4 Ciosa - przedstawione zapisy dotyczące parametrów stanu ochrony są sprzeczne. Skoro wg autorów liczebność nie jest możliwa do ustalenia to skąd założenie spadku liczebności populacji?</p> <p>Foka Szara</p> <p>WWF Polska postuluje o zmianę zapisu „Obecność osobników w granicach ostoi ustalana na podstawie dotychczasowych badań liczebności” na zapis „Obserwacje osobników żywych w granicach ostoi w ramach Państwowego Monitoringu GIOŚ ”</p> <p>WWF Polska postuluje o dopisanie następujących wskaźników dla foki szarej (HELCOM 2012a)⁴:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tempo wzrostu populacji ssaków morskich (Population growth rates of marine mammals) • Warstwa tkanki tłuszczowej ssaków morskich (Blubber thickness of marine mammals) • Odsetek ciężarnych ssaków morskich (Pregnancy rates of marine mammals)
--	--

Morświn

WWF Polska postuluje o zmianę zapisu „Obserwacje osobników żywych i rejestracja obecności za pomocą detektorów” na zapis „Obserwacje osobników żywych i rejestracja obecności morświnów za pomocą detektorów w ramach Państwowego Monitoringu GIOŚ ”

WWF Polska postuluje o zmianę zapisu „Spadek liczby osobników martwych w tym tych stanowiących przyłów” Wskaźnik ten może być niemiarodajny. Jego niska liczba może być wynikiem nie raportowania przyłowu morświna.

WWF Polska postuluje o dopisanie następujących wskaźników dla morświna (HELCOM 2012a) :

- Tempo wzrostu populacji ssaków morskich (Population growth rates of marine mammals)
- Warstwa tkanki tłuszczowej ssaków morskich (Blubber thickness of marine mammals)
- Odsetek ciężarnych ssaków morskich (Pregnancy rates of marine mammals)

Zalecane metodyki (opracowane dla GIOŚ) przy tworzeniu planów ochrony są przystosowane do gatunków przynajmniej średniolicznych. Dla gatunków bardzo rzadkich lub sporadycznie występujących, a na takie zwraca uwagę WWF, ich zastosowanie w praktyce nie jest możliwe. Z danych historycznych wynika, że w przeszłości wszystkie wspomniane gatunki były stosunkowo liczne (np. w początkach wieku w samym tylko Zalewie Szczecińskim łowiono rocznie 80 t. parposza i alozy), w związku z tym można przyjąć spadek ich liczebności za bezsprzeczny fakt. W świetle tego, oczekiwanie na precyzyjne dane dotyczące liczebności przy zaniechaniu działań ochronnych jest niedorzecznością. Wykonawcy planu nie widzą innej realnej możliwości monitorowania liczebności populacji tych gatunków, jak poprzez rejestrację przyłowu. Uważamy, że w przypadku minoga morskiego udział ryb stanowiących ofiary tego gatunku (tj. tej wielkości do której jest w stanie „przyssać się” dorosły osobnik minoga morskiego) stanowi ważny wskaźnik jakości siedliska, co pośrednio przekładać się powinno na wzrost liczebności populacji. Nie uważamy, aby wprowadzenie wnioskowanego wyżej systemu raportowania przyłowu zmienił znacząco presję rybacką na minoga morskiego. Zgadzamy się na zmianę zapisu na proponowany przez WWF: „Obserwacje osobników żywych w granicach ostoi w ramach Państwowego Monitoringu GIOŚ”. Jednakże uważamy, że w obecnej sytuacji zebranie reprezentatywnej próby pozwalającej na określenie: tempa wzrostu populacji ssaków morskich (Population growth rates of Marine mammals), warstwy tkanki tłuszczowej ssaków morskich (Blubber thickness of Marine mammals) i odsetka ciężarnych ssaków morskich (Pregnancy rates of Marine mammals) na Zatoce Pomorskiej jest wysoce problematyczne. Oczywiście są to bardzo ważne wskaźniki, jednakże wprowadzenie obowiązku posiadania takich wyników w skali Zatoki Pomorskiej jest przedwczesne.

Zgadzamy się na zmianę zapisu na proponowany przez WWF: „Obserwacje osobników żywych i rejestracja obecności morświnów za pomocą detektorów w ramach Państwowego Monitoringu GIOŚ”. Jednakże uważamy, że w obecnej sytuacji zebranie reprezentatywnej próby pozwalającej na określenie: tempa wzrostu populacji ssaków morskich (Population growth rates of Marine mammals), warstwy tkanki tłuszczowej ssaków morskich (Blubber thickness of marine mammals) i odsetka ciężarnych ssaków morskich (Pregnancy rates of Marine mammals) na Zatoce Pomorskiej jest wysoce problematyczne. Oczywiście są to bardzo ważne wskaźniki,

jednakże wprowadzenie obowiązku posiadania takich wyników w skali Zatoki Pomorskiej jest przedwczesne.

Sposoby monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków, określone w załączniku nr 7.

Uwagi ogólne.

Załącznik nr 7 jest nie spójny z załącznikiem nr 5 i 2. Jak również treści przedstawione w poszczególnych kolumnach nie korelują z nazwami nagłówek, np.:

- Co ma oznaczać „lokalizacja”? I wpisanie „Urząd Morski”? Czy tu nie powinien być organ odpowiedzialny? WWF Polska postuluje o właściwe wypełnienie tej kolumny.
- W kolumnie „sposób/metoda/zakres obserwacji” – podany jest coroczny raport. WWF Polska postuluje o właściwe wypełnienie tej kolumny.
- W kolumnie „Częstotliwość zbierania informacji” podano np. co najmniej 4 kontrole. Kogo? Czego? Każdej jednostki rybackiej, całego rybołówstwa? Danych narzędzi rybackich?

WWF Polska ponownie postuluje o rewizję wynikowo – logiczną załącznika nr 7, ponieważ w obecnej formie nie nadaje się do rzetelnej konsultacji.

Zapisy zostaną zredagowane ponownie.

Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk), będących przedmiotami ochrony, określone w załączniku nr 8.

Fundacja WWF Polska postuluje, aby Wskaźniki monitoringu spełniały kryteria i wskaźniki dobrego stanu środowiska morskiego oraz odpowiadające im wskaźniki podstawowe zaproponowane przez grupę HELCOM CORESET BD dla wskaźnika opisowego różnorodność biologiczna (HELCOM 2012a) zgodnie z Tabelą 2.1.1.1 Przedstawioną w Raporcie do Komisji Europejskiej opracowanym przez GIOŚ pt. Wstępna ocena stanu środowiska wód morskich polskiej strefy Morza Bałtyckiego⁵.

Dla ssaków morskich (foka szara, foka pospolita i morświn) są to:

- Tempo wzrostu populacji ssaków morskich (Population growth rates of marine mammals)
- Warstwa tkanki tłuszczowej ssaków morskich (Blubber thickness of marine mammals)
- Odsetek ciężarnych ssaków morskich (Pregnancy rates of marine mammals)

Fundacja WWF Polska postuluje, aby Sposób/metoda/zakres obserwacji w miejsce zapisu:

„Monitoring oparty o istniejący system rejestracji obecności osobników tego gatunku na całym polskim wybrzeżu. Inwentaryzacja metodycznie zgodna z zaleceniami wypracowanymi w ramach realizacji projektu „Wsparcie restytucji i ochrony ssaków bałtyckich w Polsce” (WWF Polska) i wyniki projektu SAMBAH.”

- wprowadzić zapis: „Monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ na podstawie opracowanej systematyki GIOŚ uwzględniającej dotychczasowe doświadczenia WWF Polska i Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu.”

Fundacja WWF Polska nie zgadza się z zapisem dla minoga, parposza i ałozy: Monitorowanie gatunku należy oprzeć o system bazujący na corocznej analizie statystyk połowowych. Jak to zostało wykazane we

wcześniejszych zapisach statystyki połowowe w chwili obecnej nie dostarczają odpowiednich danych dla określenia stanu ochrony zwierząt będących przedmiotami ochrony.
Fundacja WWF Polska postuluje o zmianę zapisów dla minoga, parposza i ałozy na zapisy gwarantujące pozyskanie rzetelnych danych o przedmiotach ochrony.
Zgadza się na zapisy proponowane do wskaźników monitoringu. Plan powinien nakładać obowiązek badania tych wskaźników, jednakże uważamy (o czym wspomnieliśmy w ad.6), że nie powinien wymagać obowiązku posiadania reprezentatywnych wyników w skali Zatoki Pomorskiej. Zgadza się na zmianę zapisu na proponowany przez WWF: „Monitoring prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ na podstawie opracowanej metodyki GIOŚ uwzględniającej dotychczasowe doświadczenia WWF Polska i Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu.”
W przypadku monitoringu gatunków rzadkich autorzy planu stoją na stanowisku, że tylko poprawa jakości raportowania może przynieść poprawę aktualnego stanu rzeczy. W Zalewie Szczecińskim na jednego złowionego parposza przypada od 15 do 30 ton złowionych ryb.

dot.: projektu planu dla obszaru Zatoka Pomorska (PLB990003).

Zagrożenia dla przedmiotów ochrony

Wśród rozpoznanych lub potencjalnych zagrożeń dla kluczowych gatunków ptaków brak jest zagrożeń związanych z pogorszeniem się stanu populacji organizmów stanowiących podstawową bazę żerową dla poszczególnych gatunków ptaków (wyjątek stanowi zagrożenie potencjalne nr 3 "utrata zasobów pokarmowych poprzez pozyskiwanie piachu i żwiru"). Tymczasem, według wszelkich poszlak, liczebność ptaków wodnych stanowiących przedmiot ochrony obszaru jest limitowana łatwą dostępnością dużych zasobów pokarmu, specyficznego dla poszczególnych gatunków. Są to głównie organizmy makrozoobentosowe (małże), ale także ryby (dla ichtiofagów takich jak tracze, perkozy, nury czy alki) oraz owady (mewa mała). Z uwagi na niemal nieistniejącą wiedzę na temat ekologii żerowania kluczowych gatunków ptaków (skład pokarmu, jego zmienność sezonowa, sposoby zdobywania pokarmu i ich efektywność) na terenie OSO, jest to fundamentalna luka w wiedzy i możliwościach skutecznej ochrony przedmiotów ochrony. Równie niska jest wiedza na temat wymogów siedliskowych samych organizmów stanowiących prawdopodobną bazę pokarmową ptaków. Nie zmienia to faktu, że istniejąca wiedza powinna zostać wykorzystana do wskazania potencjalnych czynników zagrożenia dla głównych organizmów stanowiących bazę pokarmową kluczowych ptaków. Jednak takich wskazań zasadniczo brak w dokumencie.

W dokumencie zostały wykazane wszystkie najważniejsze zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru

Przedstawione w załączniku 3 warunki zostały zestawione w oparciu o bardzo ogólnikowy podział na główne typy prowadzonej działalności gospodarczej. W konsekwencji, sformułowane warunki są również bardzo

ogólnikowe i niemożliwe do przypisania do poszczególnych gatunków ptaków - przedmiotów ochrony. Daleko bardziej adekwatny byłby podział, w którym dla każdego gatunku (przedmiotu ochrony) z osobna zestawione byłyby kluczowe czynniki odpowiedzialne za utrzymanie/odtworzenie właściwego stanu ochrony jego lokalnej populacji. Pozwoliłoby to na właściwe dopasowanie działań i identyfikację zagrożeń dla poszczególnych gatunków - przedmiotów ochrony. Obecny system przedstawiania informacji prowadzi w efekcie do wskazania listy ogólnikowych działań lub zakazów działań, bez możliwości ustalenia, dla którego konkretnie gatunku mają one znaczenie, jako wyznacznik właściwego stanu ochrony jego populacji na terenie OSO. Jest to niezgodne z celem, któremu ten punkt planu ochrony ma służyć. W oparciu o załącznik 3 nie można bowiem wskazać, jakich warunków wymaga gatunek X (w odróżnieniu od gatunku Y) oraz jakie konkretnie gatunki mogą ucierpieć w wyniku zaniechania lub podjęcia określonego działania.

[Przedmioty ochrony są pogrupowane na podstawie podobieństw ekologii gatunku na Zatoce Pomorskiej. Nie ma możliwości zróżnicowania wymagań np. uhli i markaczki, dlatego też nie zgadzamy się z zarzutem ogólnikowości.](#)

Warunki zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci obszarów Natura 2000

Przedstawione w tej części załącznika 3 warunki ograniczają się niemal wyłącznie do określonych działań (lub zaniechania działań) prowadzonych w ramach aktywności ludzi (gospodarczej, rekreacyjnej itd.). Brak natomiast wskazania podstawowych procesów zachodzących w lokalnych ekosystemach, elementów tychże ekosystemów oraz struktur, które łącznie są odpowiedzialne za możliwości występowania na przedmiotowym obszarze licznych populacji chronionych ptaków. Dowodzi to fundamentalnego niezrozumienia pojęcia integralności obszaru i nie pozwala na identyfikację najważniejszych składników ekosystemów niezbędnych dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony. Można sobie np. wyobrazić, że jednym z kluczowych warunków zachowania integralności obszaru jest utrzymanie licznych i żywotnych populacji małych (jakich konkretnie gatunków?) na niewielkich głębokościach. Można również zidentyfikować czynniki geologiczne, hydrologiczne czy biochemiczne warunkujące liczne występowanie makrozoobentosu w tych, a nie innych miejscach. Należało również zidentyfikować czynniki odpowiedzialne za liczne występowanie na tym terenie owadów stanowiących bazę pokarmową przelotnych mew małych (co oczywiście wymaga uprzedniego zidentyfikowania, jakie gatunki owadów stanowią o atrakcyjności żerowiskowej tego obszaru dla mewy małej). Przy braku tego typu informacji, rozpoznanie warunków zachowania integralności obszaru pomija to, co stanowi istotę terminu "integralność obszaru" - tj. kluczowe elementy ekosystemu i procesy ekologiczne, gatunki zwornikowe, wzorce występowania (organizmów, zgrupowań, procesów) w przestrzeni i czasie - które muszą istnieć, by podtrzymać egzystencję przedmiotów ochrony. W to miejsce przedstawiono jedynie wybrane działania antropogeniczne, które mogą zaburzać wybrane procesy i negatywnie oddziaływać na wybrane elementy ekosystemu.

Bez dobrego rozpoznania omówionych wyżej czynników ekologicznych, nie jest możliwe na przykład stwierdzenie, czy cel działania nr 3. z załącznika 5 "Utrzymanie produktywności makrozoobentosu na poziomie

wystarczającym do utrzymania stabilnej populacji bentofagów" może zostać osiągnięty poprzez wymienione tam zakazy, czy też wymaga spełnienia wielu innych warunków.

Funkcjonowanie planu ma polegać na zastosowaniu konkretnych działań służących zachowaniu i poprawie jakości istniejących ekosystemów. Pojęcie integralności również powinno być prezentowane poprzez wskazanie praktycznych działań, a nie poprzez rozważania dotyczące definicji i szczegółowych uwarunkowań biocenotycznych. Sugerowane przez WWF podejście wymagałoby przeprowadzenia wieloletnich prac obejmujących badania demekologiczne, biotyczne, biocenotyczne oraz modelowe i to na poziomie co najmniej funkcjonalnym. Decyzja o podjęciu się realizacji planu była podjęta na bazie analizy wykonalności wymagań SiWZ. Uważamy, że zagadnienia dotyczące problematyki integralności zostały opracowane na adekwatnym poziomie warunkowanym kompromisem pomiędzy wzajemnie wykluczającymi się cechami modelu idealnego.

Wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych

Należy uzupełnić zapisy z załącznika 4 o ograniczenie stref przewidzianych do rozwoju farm wiatrowych poza obszarem OSO tak, by odsunąć granice farm o 5-10 km od granic terenu chronionego. Pozwoli to ograniczyć wpływ farm na przedmiot ochrony w granicach OSO, wynikający z naturalnych przemieszczeń ptaków w rejonie granic ostoi.

Przedstawiony stan finalny jest efektem szczegółowych analiz i wypracowanego kompromisu.

Działania ochronne

Wszystkie proponowane w załączniku 5 działania ochronne dotyczą ograniczenia rozmaitych czynników antropogenicznych. Nieznajomość czynników ekologicznych, którą omówiono wcześniej, kształtujących integralność obszaru OSO dla populacji ptaków sprawia, że brak tu działań wspierających lub modyfikujących naturalne procesy ekologiczne, czy modyfikujących wzorce występowania organizmów, w celu utrzymania właściwego stanu ochrony lokalnych populacji kluczowych gatunków ptaków. Nieznajomość czynników limitujących liczebność mały, ryb czy owadów stanowiących podstawowy pokarm chronionych ptaków powoduje też, że nie wskazano możliwych działań bezpośrednio wspomagających rozwój lub zachowanie populacji tych organizmów. Być może wymagają one ukierunkowanego ograniczania liczebności specyficznych drapieżników, pasożytów czy konkurentów.

Nie jest też jasne, czy z uwagi na przemieszczenia się ptaków stanowiących przedmiot ochrony w granicach OSO (regularne loty na żerowiska lub noclegowiska zlokalizowane poza obszarem chronionym), ograniczenia nie wymagają plany budowy farm wiatrowych również na terenach przylegających bezpośrednio do ostoi. Plany te zostały zidentyfikowane jako zagrożenia w załączniku 2, ale w załączniku 5 nie zaproponowano adekwatnych działań służących ograniczeniu tego zagrożenia dla trwałości populacji morskich ptaków. Należy rozważyć postulat odsunięcia projektów farm wiatrowych na określoną odległość od granic ostoi, ze stosownym zapisem w załączniku 4.

Sporty wodne zostały w załączniku 2 zidentyfikowane jako narastający czynnik zagrożenia dla właściwego

stanu ochrony chronionych ptaków morskich. Pomimo tego nie zaproponowano żadnego działania zmierzającego do ograniczenia presji sportów wodnych na chronionym akwenie.

Zgodnie ze obowiązującym stanem wiedzy na temat przyczyn gwałtownego spadku liczebności ptaków morskich będących przedmiotami ochrony na Zatoce Pomorskiej udział presji rybackiej w ogólnej puli czynników oddziałujących na stan ich ochrony jest tak duży, że wszelkie inne można uznać za mało istotne. Jako podstawa do działań ochronnych (pierwsze zadanie ochronne) przy braku wiedzy o zasobach pokarmowych jest zapisanie przeprowadzenie badań makrozoobentosu, co wpisaliśmy w zał. 5 w pkt 4.

Wskaźniki właściwego stanu ochrony gatunków

W załączniku 6 nie zaproponowano kryteriów oceny stanu ochrony dla żadnego z gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony. Stanowi to jawne naruszenie wymogów formalnych co do zakresu dokumentu. Co więcej, jest to zupełnie niezrozumiałe, biorąc pod uwagę, że przy rzekomym braku kryteriów, dla każdego gatunku Autorzy w istocie ocenili stan ochrony jego lokalnej populacji w tejże samej tabelce (parametry: populacja, siedlisko, szanse zachowania). Przedstawiony dokument jest w tym zakresie niespójny logicznie. Jeżeli kryteria oceny tychże parametrów (składających się na stan ochrony) były niemożliwe do wyznaczenia, to przedstawione w załączniku 6 rozbudowane oceny parametrów są bezwartościowe, bo musiały być - przy braku kryteriów - oszacowane ad hoc. Jeśli natomiast przedstawione w załączniku 6 oceny 3 parametrów stanu ochrony bazują na rzetelnych i logicznych przesłankach, to powinny one zostać skwantyfikowane i uporządkowane tworząc (brakujące) kryteria oceny.

Ocena stanu siedlisk czterech najważniejszych gatunków ptaków (lodówka, uhła, markaczka, ogorzałka), określona jako XX, jawnie artykułuje zupełny brak wiedzy, co do stanu zasobów pokarmowych (populacje małży) oraz aktualnego poziomu przyłowu kaczek w sieciach rybackich. Jak sygnalizowano we wcześniejszych punktach niniejszego dokumentu, ten brak wiedzy ma fundamentalne znaczenie dla wielu innych aspektów przedłożonego planu ochrony. Nie da się planować racjonalnych i skutecznych działań ochronnych bez wiedzy o tym, jak wygląda czasowa i przestrzenna zmienność tych zasobów pokarmowych, czym są limitowane populacje małży itd. Trudno też dobrze zaplanować ochronę nie znając rozmiarów śmiertelności wynikającej z przyłowu i jej znaczenia dla żywotności populacji kaczek. W rezultacie tej niewiedzy, w pełni możliwa jest sytuacja, w której wszelkie zaproponowane w planie działania ochronne mają znaczenie kosmetyczne i nie mają szansy zapobiec utracie właściwego stanu ochrony morskich kaczek, gdyż ich populacje będą spadać wskutek działania, niezidentyfikowanych w procesie tworzenia planu, czynników prowadzących do spadku liczebności małży. W trakcie realizacji projektu przygotowania planu nie przeprowadzono stosownych badań (lub nie pozyskano stosownej wiedzy z istniejących być może źródeł), które pozwoliłyby na wiarygodną i rzetelną ocenę stanu i zagrożeń zasobów pokarmowych, limitujących liczebność chronionych kaczek. Jest to kardynalny brak przedkładanego do konsultacji planu, przesądzający o możliwościach uzyskania skutecznych efektów jego wdrażania. WWF Polska ocenia, że akceptacja projektu przy pozostawieniu tak zasadniczych braków w wiedzy, będzie stanowić niewłaściwe wykorzystanie środków przeznaczonych na ochronę przyrody. Potrzebne badania

powinny zostać wykonane w ramach projektu opracowania planu ochrony jako wymóg konieczny jego skuteczności.

Dla bielaczka, nurogęsi i mewy małej, zaproponowana ocena stanu populacji (FV) opiera się na niezrozumiałym twierdzeniu, iż "stwierdzoną podczas badań liczebność określono jako wyjściowy - właściwy stan populacji, przy istniejących warunkach. Założono, że przy stwierdzonej liczebności populacja wykorzystuje potencjalne możliwości ostoi." Nie ma bowiem żadnych przesłanek, by stan wyjściowy oceniać jako właściwy. Nie ma też żadnych przesłanek, by twierdzić, że - przy niewyartykułowanym braku wcześniejszych danych ilościowych, oraz przy braku wiedzy na temat stanu bazy pokarmowej tych gatunków - że lokalna populacja istotnie jest żywotna w znaczeniu właściwego stanu ochrony przewidzianego w Dyrektywie Siedliskowej (92/43/EWG). Formuła o "wykorzystaniu potencjalnych możliwości ostoi" jest w tym kontekście nieporozumieniem lub myśleniem życzeniowym.

Szereg gatunków posiada korzystną ocenę aktualnego stanu siedliska (FV) opierającą się na wnioskowaniu warunkowym: "przy wprowadzeniu proponowanych zaleceń (np. zmniejszenie presji ze strony rybołówstwa, brak większych inwestycji w rejonie do 2 km od brzegu, brak presji związanej ze sportami wodnymi w okresie najliczniejszego występowania, brak zwiększania eutrofizacji i zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi i innymi) siedlisko spełnia kryteria odpowiednio dobrego do długoterminowego przetrwania gatunku". Komentując tę zaskakującą i nieuprawnioną ocenę WWF podkreśla, że przedmiotem oceny stanu siedlisk, jest aktualny, rzeczywisty stan siedlisk, a nie jego wizja zakładająca faktyczne wdrożenie rozmaitych działań w przyszłości, przy założeniu, że będą to działania rzeczywiście skuteczne. O ile stosowne rozporządzenie przewiduje możliwość racjonalnych prognoz, to są one ograniczone do parametru "szanse zachowania gatunku", a nie do projekcji oczekiwań odnośnie faktycznego stanu siedlisk gatunku w okresie sporządzania projektu planu.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska przygotował wiele opracowań metodycznych dotyczących oceny kryteriów poszczególnych parametrów stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, według których można przypisać odpowiednią kategorię stanu do parametru. Dzięki wykorzystaniu takiej metodyki oceny stanu ochrony mogą być porównywane w okresie późniejszym, jak i z innymi obszarami. W przypadku gatunków będących przedmiotami ochrony w OSO Zatoka Pomorska GIOŚ takich opracowań nie wykonał, w takim rozumieniu brak kryteriów sprawił, że autorzy planu w miejscach gdzie mogli użyli zaproponowanych przez siebie kryteriów, jednak z uwagi na kwestię przedstawioną powyżej pozostawili to do konsultacji z GDOŚ, gdyż sprawa zastosowania kryteriów była pozostawiona niewyjaśniona. Korzystniejsza sytuacja byłaby gdyby takie kryteria zostały opracowane na poziomie krajowym, a dopiero do nich stosować wyniki uzyskane na podstawie badań lokalnych. W sytuacji braku kryteriów ogólnokrajowych można dopiero opisać te zaproponowane przez autorów.

Określenie parametrów w projekcie planu ochrony wymaga odniesienia do zmian liczebności i jakości siedliska w perspektywie lat i wymaga znajomości trendów tych zjawisk, autorzy opracowania analizując dostępne dane nadal oceny stanu maksymalnie je wykorzystując, dokładne skwantyfikowanie jednak w wielu przypadkach

było niemożliwe, więc część z tych ocen została nadana jako tzw. ocena ekspercka, zawierająca w sobie szersze dane dotyczące np. określonych trendów na większym obszarze np. całego Bałtyku.

Wg autorów planu proponowane kryteria oceny parametru populacja powinny wyglądać w sposób następujący:

FV- przypisywany jest gatunkom, które zwiększyły liczebność lub ich populacja utrzymuje się na poziomie stabilnym w ostatnich 10 latach;

U1 - gdy w ostatnich 10 latach wykazano spadek liczebności gatunku poniżej 30% w ciągu 10 lat;

U2 – gdy spadek liczebności w ostatnich 10 latach przekroczył 30% (3% rocznie), wg kryteriów IUCN.

Ocena stanu populacji powinna być oparta o corocznym monitoringu liczebności ptaków i będzie zasadna w nadchodzących latach. Sposoby oceny stanu populacji zaproponowane powyżej nie mogą mieć jednak zastosowania do sytuacji jaką mamy obecnie w Zatoce Pomorskiej z uwagi na trudności wynikające z porównania danych dawniejszych z dzisiejszymi. Inwentaryzacja ptaków Zatoki Pomorskiej realizowana w latach 2008 – 2012 jest najlepszym takim opracowaniem w historii. Liczenia uwzględniały najważniejsze okresy występowania ptaków, podczas gdy dane z lat ubiegłych pochodzą często z jednorazowych rejsów lub liczeń lotniczych. Na podstawie porównania tych danych z wynikami współczesnymi możemy np. stwierdzić, że zagrożona wymarciem uhlra i lodówka na Zatoce Pomorskiej zwiększyły liczebność w ostatnich 10 latach, a wykorzystanie dla nich sztywnych kryteriów mogłoby mieć niekorzystne konsekwencje w planowaniu zadań ochronnych, a w rezultacie pogorszenie ich stanu ochrony. Liczenia w połowie lat 2000 pokazują tylko wyrywkowy obraz liczebności ptaków i nie możemy wykluczyć, że w innym okresie fenologicznym w tamtym czasie nie było tam więcej ptaków, co świadczyłoby o stałym spadku liczebności. W takich przypadkach biorąc pod uwagę wiedzę bardziej ogólną i dotyczącą większego obszaru mimo wzrostu liczebności, który uznaliśmy za względną stabilizację po drastycznym spadku między początkiem lat 1990 a połową lat 2000 przyjęliśmy ocenę parametru populacji jako U1.

Autorzy planu zgadzają się z uwagą WWF, że brak wiedzy na temat zasobów pokarmowych bentofagów oraz skali przyłowu ptaków w sieci rybackiej w Zatoce Pomorskiej ma fundamentalne znaczenie dla ochrony przedmiotów ochrony w obszarze. Brak takiej wiedzy został zaklasyfikowany jako zagrożenie, a działania mające na celu likwidację tego braku to prowadzenie monitoringu zasobów pokarmowych bentofagów i monitoring przyłowu ptaków w sieci rybackiej zaproponowane w zał. 5. – działania ochronne. Autorzy projektu planu są świadomi istotności tego problemu biorąc pod uwagę szersze dane dotyczące całego Bałtyku obserwuje się spadek liczebności całej grupy bentofagów Bentic Feeder Index – raport Helcom (Aunis et al. 2013), do której zaliczają się wszystkie gatunki, którym parametr stan siedliska nadano status XX – nieznany, gdyż w rzeczywistości jest on nieznany. W domyśle jednak, na podstawie danych pośrednich należałoby uznać stan siedliska tych gatunków jako U1. Dwa najważniejsze czynniki, według których możemy określić stan siedliska to stan bazy pokarmowej i zagrożenia, z których najważniejsze to przyłów w sieci rybackiej, porównując indeksy bentofagów z ichtiofagami, z których ten pierwszy spada a drugi wzrasta możemy wnioskować, że czynnikiem determinującym spadek u bentofagów może być również pokarm.

Bielaczek, nurogęs i mewa mała, a także niewymienione przez WWF Polska kormoran i ogorzalka są nowymi

przedmiotami ochrony w Zatoce Pomorskiej, gdyż w wyniku danych zebranych podczas inwentaryzacji obszaru spełniły kwalifikację uznania ich za przedmioty ochrony wg kryteriów GDOŚ – ich liczebność przekroczyła próg 0,5% liczebności populacji biogeograficznej. Bielaczek 1,3%, nurogęś – 2,1%, ogorzałka – 1%, kormoran – 2%, mewa mała – 2,1%. Nie zostały one zaklasyfikowane jako przedmioty w momencie powoływania OSO gdyż nie wykazywały wtedy takich liczebności, uznanie ich za przedmioty ochrony teraz wynika z lokalnego wzrostu liczebności. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska (30 marca 2010) w sprawie sporządzania planu ochrony, parametr populacja określa się jako FV gdy wykazano wzrost liczebności.

Stan siedliska określono jako FV u następujących gatunków: bielaczek, nurogęś, szlachar, nur rdzawoszyi, nur czarnoszyi, perkoz rogaty, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, kormoran, alka, nurnik i mewa mała. Wszystkie te gatunki oprócz mewy małej to ichtiofagi nurkujące. Autorzy planu tworząc oceny posługiwali się danymi lokalnymi, np. wzrost liczebności ptaków, oraz informacjami o szerszym zakresie, np. raportem Helcom z 2013 r., w którym tzw. Fish Feeder Index wykazuje trend wzrostowy, jedną z przyczyn tego trendu opisywaną w opracowaniu to zmiana struktury wielkościowej ryb na korzyść ryb o małych rozmiarach w całym Bałtyku, wynikająca min. z przełowienia ryb dużych, beneficjentami takiej sytuacji są właśnie ichtiofagi. Korzystna struktura wielkościowa ryb decyduje w przypadku ichtiofagów o korzystnym stanie siedliska. W przypadku mewy małej, która wykorzystuje Zatokę Pomorską podczas migracji (aktywny przelot lub żerowanie w locie), większość zidentyfikowanych zagrożeń dla innych gatunków nie ma u niej zastosowania, nie zidentyfikowano również zagrożeń istniejących związanych z siedliskiem gatunku mogących wpływać istotnie na jego stan.

Sposoby monitoringu działań ochronnych

Wskaźniki takie jak "liczba złamanych zakazów" są niewydajne, gdyż ich wartość zależy zarówno od liczby faktycznych naruszeń prawa, jak i od nakładów prac związanych z pozyskaniem tej informacji. Raportowana niska liczba złamanych zakazów może odzwierciedlać zarówno dobry stan faktyczny, jak i niską aktywność służb odpowiedzialnych za zbieranie informacji (np. z powodu braku środków finansowych) przy fatalnym stanie faktycznym. Lepszy wskaźnik można osiągnąć standaryzując liczbę raportowanych wykroczeń z użyciem czasu przeznaczanego na kontrole terenowe (osobo-godziny, osobo-dni, itd.).

Monitorowanie działania ochronnego nr 4 ("utrzymanie produktywności makrozoobentosu na poziomie wystarczającym do utrzymania stabilnej populacji bentofagów") za pomocą "Analizy sprawozdań przygotowanych przez specjalistów wg opracowanej wcześniej metodyki" dowodzi, że Wykonawca Planu nie zaprojektował w istocie żadnego działania monitoringowego (co wymaga zaprojektowania schematu badań, wskazania metodyki itd.), lecz jedynie przewidział konieczność takiego monitoringu. Podobnie, monitoring przyłowy poprzez działanie określone jako "Inspektor na pokładzie kutrów na reprezentatywnej próbie jednostek rybackich lub inny skuteczny sposób badania przyłowy" dowodzi, że i tu nie wykonano zadania i Wykonawca wciąż nie wie, jak będzie wyglądał monitoring tego zjawiska.

Plan musi zawierać precyzyjnie określony sposób monitoringu efektów wdrażania tego planu.

Pierwsza część uwagi dot. „liczby złamanych zakazów” – zgadzamy się proponowaną przez WWF Polska

zmianę i zastosowanie wskaźnika „liczba złamanych zakazów w stosunku do liczby kontroli”.

Druga część - monitoring przyłowy i makrozoobentosu, są to zadania niezbędne i konieczne do realizacji, jednak niezwykle skomplikowane logistycznie i wymagające zaangażowania dużych środków, planowanie konkretnych rozwiązań przy braku wiedzy o możliwych środkach byłoby zadaniem jałowym. Zadanie to nie było także zakresem SIWZ, który był podstawą działań zespołu autorskiego.

Sposoby monitoringu stanu ochrony zwierząt będących przedmiotami ochrony

Zaproponowane schematy metodyczne powinny być opisane w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację źródła, w którym są one bardziej szczegółowo opisane. Zapis typu "Kajzer et al. 2012" nie spełnia tych kryteriów. Należy (np. w przypisie) podać pełne dane bibliograficzne danej pozycji przywołanej skrótowo w tabeli.

Należy jednoznacznie (współrzędne geograficzne końca i początku) opisać lokalizację transektów morskich do liczeń ptaków wodnych. Wskazanie typu "na transektach na których wykonano liczenia w latach 2011/2012" jest dalekie od jednoznaczności.

Należy ocenić, czy zaproponowana lokalizacja morskich transektów kontrolnych dla zimujących ptaków jest adekwatna pod względem pokrycia nimi zarówno obszarów proponowanych do objęcia działaniami ochronnymi (8 kluczowych obszarów wskazanych w załączniku 5, pkt 1), jak i obszarów nie objętych takimi działaniami. Dobry schemat monitoringowy powinien zbierać reprezentatywne dane z obu typów obszarów, co pozwoli ocenić skuteczność wdrażanych działań ochronnych, niezależnie od ogólnych spadków lub wzrostów populacji docelowych.

Zgadzamy się uwagami WWF Polska, zostaną one uwzględnione.

6.	Prezydent Miasta Świnoujście	<p>W związku z otrzymaną kopią zawiadomienia z dnia 15 października 2013r. dotyczącego projektów planów ochrony dla obszaru Zatoki Pomorskiej przedstawiamy uwagi w kontekście posiadanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Zgodnie z projektem w obrębie obszaru D03.01 planuje się wprowadzenie – zakazu wstępu na plażę na odcinku pomiędzy falochronem centralnym i wschodnim. Należy podkreślić, że dla omawianego terenu gmina posiada obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Świnoujście – jednostka obszarowa V – zmieniony w części obszaru Uchwałą Nr XXIV/203/2007 z dnia 13 września 2007 r., w którym dla terenu jednostki elementarnej TP.V.T.06 mpzp ustala: cyt. „przeznaczenie terenu: plaża i wydmy przeznaczony dla potrzeb rozwoju portu zgodnie z ustaleniami określonymi dla kategorii terenów portowych” zaś dla terenu o symbolu TP.V.A.02 mpzp zatwierdzonym Uchwałą Nr XX/158/2004 z dnia 19 lutego 2004 r. ustala: cyt. „Plaża i wydmy w sąsiedztwie falochronu wschodniego. Teren dla potrzeb rozwoju portu zgodnie z ustaleniami określonymi w § 105 dla kategorii terenów portowych.”</p> <p>Obowiązujące mpzp nie posiadają żadnych ograniczeń w użytkowaniu terenu zarówno dla celów turystycznych jak portowych. Z uwagi na ustalenia mpzp i perspektywę rozwoju funkcji portowych na tym terenie nie można się zgodzić z „zakazem wstępu na plażę”. Przyjęcie takich ograniczeń uniemożliwi rozwój portu na terenach do tego przeznaczonych.</p> <p>Trudno się również zgodzić z planowanymi drastycznymi ograniczeniami dla funkcjonowania na wodach Zatoki Pomorskiej podmiotów gospodarki morskiej, których działalność już obecnie jest mocno zawężona. Wiąże się ona nierozdzielnie z położeniem i funkcją miasta turystyczno – uzdrowiskowo – portowego, w tym portu morskiego, portu jachtowego, portu rybackiego, terminala promów pasażersko - towarowych, przemysłu stocznioowego itp.</p> <p>Zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego miasta Świnoujście, plaża po stronie wschodniej ulicy Ku Morzu została ujęta na cele rekreacyjno – turystyczne w nieograniczonym zakresie.</p> <p>W przedłożonym opracowaniu nie zawarto konkretnych argumentów i uzasadnienia dla tak sformułowanych ograniczeń. Jest to tym bardziej niepokojące, że przedłożony do konsultacji materiał nie uzasadnia dłużej szczególnie chroni się dane miejsca, a nie inne.</p> <p>Poza tym solidaryzujemy się z postulatami przedstawianymi przez rybaków, gdyż proponowane rozwiązania spowodują dla nich ograniczenia w połowach, a brakuje dostatecznego uzasadnienia dla tych ograniczeń.</p> <p>Przedstawiając powyższe uwagi należy stwierdzić, że wstępne projekty planów ochrony muszą uwzględnić specyfikę Miasta Świnoujścia, którego główne uwarunkowania w odniesieniu do omawianego terenu przedstawiono wyżej. Widzimy potrzebę koegzystencji</p>
----	------------------------------	---

		<p>funkcji gospodarczych, społecznych z wartościami przyrodniczymi i dlatego przedłożony materiał opiniujemy negatywnie.</p> <p>Plany ochrony nie mogą zmieniać obowiązujących mpzp. Sugestie zespołu wskazują na unikalne własności obszaru przyportowego, które gmina mogłaby znacznie korzystniej wykorzystać na bazie turystyki ekologicznej niż nieograniczonej rekreacji. Uważamy, że jakość wody w basenie portowym (między starym i nowym falochronem) będzie warunkować umiarkowaną atrakcyjność rekreacyjną tego obszaru. Za to przy niewielkich nakładach może z całą pewnością stanowić unikalne w skali regionu miejsce występowania ptaków. Bogactwo gatunkowe ptaków falochronu w Świnoujściu jest powszechnie znane wśród ornitologów. Niewielka inwestycja w zbudowanie bazy (budowa kryjówek dla obserwatorów ptaków, zaplecze socjalne z małą gastronomią itp.) może stanowić opłacalne uatrakcyjnienie oferty turystycznej Świnoujścia przez cały rok.</p> <p>W pozostałych kwestiach dotyczących gospodarki rybackiej uzasadnienie zawarte jest w części odpowiedzi na uwagi Morskiego Instytutu Rybackiego.</p>
7.	<p>Departament Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.</p>	<p>W projektach planów ochrony ewidentnie widoczny jest brak jakichkolwiek uzgodnień z Okręgowym Inspektoratem Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie w kontekście już obowiązujących regulacji rybołówstwa na Zalewie Szczecińskim i wodach przyległych oraz na Zatoce Pomorskiej, jak również procedury zmian tych przepisów. Departament Rybołówstwa po konsultacjach z OIRM Szczecin, MIR-PIB oraz środowiskiem rybackim (spotkanie robocze w dniu 11.12.2013 r. w Wolinie) stoi na stanowisku, że <u>rozwiązania funkcjonujące już w kontekście ochrony zasobów ryb w sposób wystarczający chronią ptaki niełęgowie i lęgowe, minogi i inne gatunki anadromiczne a także siedliska.</u> Ewentualne zmiany regulacji rybołówstwa wymagają udowodnienia, że obecna ochrona w tym zakresie jest niewystarczająca. Należy przy tym brać pod uwagę znaczny spadek presji połowowej na przestrzeni ostatnich lat i brak możliwości jej istotnego wzrostu w przyszłości (zgodnie z odnośnymi regulacjami dot. licencji połowowych). <u>W naszej opinii Urząd Morski w Szczecinie jako zlecający wykonanie projektów planu ochrony, winien wymagać ich należytego opracowania na podstawie istniejących danych (w tym również istniejących regulacji administracyjnych oraz określenia wielkości i zmian w presji połowowej na obszarach NATURA 2000).</u> Wykonawca projektów nie spełnił tego wymogu, zatem projekty nie powinny zostać przez zleceniodawcę przyjęte bez odpowiednich uzupełnień.</p> <p>Zasadniczo plany ochrony ukierunkowane są na zachowanie ew. poprawę stanu przedmiotów ochrony. Zwracamy zatem uwagę, że twórcy planu starają się nie wchodzić w kompetencje organów odpowiedzialnych za racjonalną gospodarkę rybacką. Autorzy nie dokonują jej kompleksowej i jednocześnie szczegółowej analizy, a odnoszą się jedynie do jej aspektów mogących stanowić zagrożenie dla przedmiotów ochrony. W świetle tego w stosunku do wielu uwag formułowanych przez MIR, autorzy planów nie czują się adresatami. W planach nie ma</p>

oceny stanu gospodarki rybackiej i jej nie będzie bo to nie było zadaniem twórców planu. Ponieważ jednak, jednym z ważniejszych zadań podstawowych gospodarki rybackiej jest ochrona żywych zasobów wykorzystywanych komercyjnie, realizacja założeń planów ochrony powinna mieć korzystny długofalowy wpływ również na stan żywych zasobów morza. W tym właśnie kontekście należy czytać uwagi w planach ochrony. Nieporozumieniem jest zatem interpretacja zapisów planów ochrony jako kwestionujących wiedzę w zakresie gospodarki rybackiej jaką deponuje Morski Instytut Rybacki. Polem do dyskusji jest zatem sposób realizacji zadań polegających na możliwie skutecznym minimalizowaniu rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony.

Minóg morski i minóg rzeczny

Minóg morski *Petromyzon marinus* w nowym SDF zapisany został z oceną ogólną A. Mając na uwadze:

- wytyczne zawarte w aktualnie obowiązującej instrukcji wypełniania SDF-ów (ocena populacji gatunków),
- niezwykle rzadkie przypadki notowania tego gatunku w wodach Zatoki Pomorskiej i polskich obszarach morskich,
- zapis zawarty w projekcie planu - „*Liczebność (minoga morskiego) niemożliwa do ustalenia przy zastosowaniu racjonalnych i reprezentatywnych metodyk*”

wnosimy o zmianę oceny populacji minoga morskiego z A na D, co w konsekwencji spowoduje usunięcie gatunku z katalogu przedmiotów ochrony w obszarze. W przeciwnym razie Departament Rybołówstwa prosi o uzasadnienie wyboru oceny, poparte uzasadnieniem takiego a nie innego oszacowania populacji gatunku.

Podkreślamy, że w starym ani w nowym SDF minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis*. nie zostały uznane za przedmioty ochrony (w nowym SDF – ocena „D”). W związku z powyższym, zapisywanie dla tego gatunku działań ochronnych jest bezcelowe oraz nieprawidłowe od strony formalnej.

W świetle powyższego stanowisko MIR-PIB sformułowane że: „rozwiązania już funkcjonujące w kontekście ochrony zasobów ryb w sposób wystarczający chronią ptaki niełęgowe i lęgowe, minogi i inne gatunki anadromiczne a także siedliska” jest w poważnym stopniu dyskusyjne.

Autorzy planów, czego jak się zdaje nie zauważył zgłaszający uwagi MIR-PIB, nie kwestionują skuteczności istniejących rozwiązań ochrony w stosunku do minogów (skutkiem tego nie ma w planach zaleceń ochronnych żadnych ograniczeń dot. rybołówstwa związanych z koniecznością ochrony minogów). Podobnie wygląda sytuacja z rybami anadromicznymi stanowiącymi przedmioty ochrony. Tu jedyne ograniczenia to zalecane obniżenie presji rybołówstwa w okresie tarłowych wędrówek w relatywnie małych strefach przyujściowych

rzek. Zalecenia opierane na wynikach skuteczności zarybień wykonywanych przez PZW i badań- obserwacji towarzystw wędkarskich.

„Brak dużych osobników np. dorszy, powoduje trudności ze zdobyciem odpowiedniej ilości pokarmu”

wobec rzadkiego występowania minoga morskiego jak również braku informacji o wybiórczości pokarmowej minoga rzecznoego, prosimy o uzasadnienie:

- na podstawie jakich danych określono wybiórczość pokarmową minogów na Zatoce Pomorskiej,
- jak oszacowano brak dużych osobników np. dorszy w kontekście bazy pokarmowej dla minogów,
- jaka liczebność lub biomasa ryb o jakich wielkościach będzie odpowiednia dla utrzymania właściwego stanu ochrony.

„Zwiększenie presji (również wędkarskiej) na połowy dużych osobników ryb stanowiących źródło pokarmu minogów”

nie można mówić o presji rybackiej ukierunkowanej na duże ryby (dorsze). Duże ryby zdarzają w połowach jednak presja jest na osobniki 3-4 letnie, czyli osobniki najchętniej przyjmowane przez przetwórstwo. Wykonawca projektu powinien w tym zakresie poprosić o konsultacje MIR-PIB, który gromadzi i przetwarza dane dotyczące struktury wielkości podstawowych ryb komercyjnych w połowach rybackich (w tym dorszy) a następnie przekazuje je do grup roboczych ICES. Dane te zagregowane z danymi z innych państw są dostępne w raportach odpowiednich grup roboczych ICES.

Dodatkowo w przypadku ryb anadromicznych stanowiących przedmioty ochrony, istniejący stan wiedzy nie pozwala na stwierdzenie czy rozwiązania już funkcjonujące w kontekście ochrony zasobów tych ryb są wystarczające. Dlatego najważniejszym zaleceniem wynikającym z planów w pewnym stopniu odnoszącym się do gospodarki rybackiej to konieczność stworzenia systemu obiektywnej rejestracji przyłowy gatunków chronionych, co jest dodatkowo jednoznaczne z wdrożeniem istniejących zapisów Prawa Ochrony Przyrody. Tym samym nieuprawnionym jest stwierdzenie MIR-PIB, że (cyt.) „w projekcie brak jest odpowiednich zapisów co sugeruje że wiedza ta (tj. dotycząca gatunków minogów i ryb stanowiących przedmioty ochrony) nie jest konieczna.

Najpoważniejsze ograniczenia presji rybołówstwa dotyczy (spośród organizmów wyszczególnionych w ww. stanowisku) ptaków. Tu plany zostały stworzone na podstawie analiz zmian stanów liczebnościowych ptaków stanowiących przedmioty ochrony i występującej bezdyskusyjnie śmiertelności powodowanej przez rybackie narzędzi połowu. Zalecenia istniejące w planach ochrony przekładające się na ograniczenia presji rybackiej

stanowią kompromis pomiędzy całkowitym wyeliminowaniu tego typu śmiertelności a praktycznym brakiem świadomych działań ochronnych.

dot. gatunków minóg morski i minóg rzeczny jako przedmiot ochrony.

Wyjaśnienia dotyczących zmian dotyczących minogów w SDF Zatoka Pomorska. Przedstawiona propozycja zmian w SDF wynika z interpretacji podstawowych założeń realizacji: Dyrektywy siedliskowej, podstawowej wiedzy o biologii i ekologii przedmiotowych gatunków, uznania za fakt istnienia ciągłości środowiska wodnego w połączonych ze sobą akwenach. Nie bez znaczenia był również aspekt, że podobna ekologia i wymagania siedliskowe powodują, że zalecenia ochronne i pozyskiwanie danych odnośnie występowania są praktycznie takie same dla gatunków takich jak: obecne w SDF i proponowane jako „nowe” przedmioty ochrony takie jak minóg morski, minóg rzeczny. Wszystkie te gatunki rozradzają się w rzekach natomiast dorosłe osobniki występują w środowisku morskim. Zatem, stwierdzenie ich występowania w Zalewie Szczecińskim oznacza automatycznie, że muszą one występować także i w wodach Zatoki Pomorskiej jednocześnie można zakładać zależność odwrotną. Kontynuując ten tok rozumowania stwierdzając występowanie któregośkolwiek gatunku z II Załącznika Dyrektywy Siedliskowej potwierdzamy występowanie gatunków zwierząt, których ochrona wymaga tworzenia SOO.

Petromyzon marinus - stan populacji tego gatunku oceniony jako A ze względu na niezwykle rzadkie występowanie gatunku w wodach Zatoki Pomorskiej tak jak w pozostałej części całej strefy przybrzeżnej Bałtyku jako uznanej naturalne siedlisko gatunku. Zgłoszenia odłowu tego gatunku są ekstremalnie rzadkie. Konieczne jest precyzyjne określenie liczebności osobników na podstawie rzetelnie prowadzonego monitoringu złowien przez rybaków jako przyłów. Proponowane jest wpisanie gatunku w SDF jako czułego wskaźnika zmian siedliskowych i struktury stad ryb (obecność starszych grup wiekowych). Izolacja oceniona na C ze względu na jakość wód niesionych przez rzekę Odrę oraz możliwe negatywne oddziaływanie zmniejszonego udziału starszych (dużych) ryb stanowiących podstawę pokarmu tego gatunku.

Dotyczy kwestii związanych z minogiem morskim. Nie oceniano wybiórczości pokarmowej minoga morskiego, ponieważ sam brak danych dotyczących liczebności tego gatunku wskazuje na krytyczny stan jego populacji. W świetle powyższego, przyczyn tego stanu rzeczy, a mogącego mieć źródło w ogólnie pojętym środowisku morskim, należy upatrywać w zwiększonej śmiertelności oraz zmianach w siedlisku. Teoria optymalnego połowu (termin ekologiczny) wskazuje, że tej wielkości oligofagiczny drapieżnik potrzebuje odpowiedniej wielkości ofiar dla zapewnienia korzystnego bilansu energetycznego. Zatem, minóg morski ma do wyboru w Bałtyku zaledwie kilka gatunków, z których dorsz jest najpospolitszym. Ostatnio zgłaszana przez rybaków polskich kwestia problemu „małych dorszy” wskazuje, że działania naprawcze wydają się wskazane. Zatem jest to kwestia do rozwiązania poprzez wdrożenie odpowiednich rozwiązań na polu gospodarowania zasobami. Twórcy planów sugerują jedynie podjęcie działań celem, wytyczenia kierunków skutecznych wdrożeń w aspekcie poprawy stanu przedmiotów ochrony, a nie konkretne korygowanie gospodarowania zasobami wszystkich gatunków komercyjnie łowionych. Podnoszony przez MIR argument presji braku presji

połowowej na duże osobniki dorszy tłumaczone ukierunkowanymi na osobniki 3-4 letnie odłowami, nie jest przekonywujący w świetle znajomości istoty selektywności narzędzi połowu. Wielkość oczka sieci w włokach działa selektywnie tylko w jedną stronę zabezpieczając przed złowieniem osobników mniejszych niż posiadających pożądaną wielkość.

Prosimy o dane dotyczące powiązania „nadmiernego ruchu turystycznego” z wędkarstwem, a także mapy określające gdzie i kiedy jednostki wędkarskie użytkują obszar Zatoki Pomorskiej. Bez ustalenia tych podstawowych informacji niezasadna jest jakakolwiek ocena potencjalnego zagrożenia. Należy zauważyć że ruch turystyczny zawężony jest do pewnego okresu roku, a nie całego roku.

Wykonawca nie zapoznał się z obecnie obowiązującymi ograniczeniami rybołówstwa. Ławica Odrzana jest objęta zakazem trałowania o powierzchni większej niż proponowany przez Wykonawcę obszar nr 1. Obowiązuje również szereg innych ograniczeń rybołówstwa (zakaz trałowania na obszarach do 3 Mn od brzegu, zakaz trałowania na obszarze pomiędzy południkami 14°38'00” i 15°01'00” długości geograficznej wschodniej). Opracowane na potrzeby grupy roboczej mapy posiada Morski Instytut Rybacki-Państwowy Instytut Badawczy.

Odnośnie siedliska 1110. Zastosowanie powiązania nadmiernego ruchu turystycznego z wędkarstwem wynika ze specyfiki uprawiania wędkarstwa morskiego w Polsce. Połowy dorszy prowadzone są przez wędkarzy z całej Polski. W świetle tego wędkarstwo na Zatoce Pomorskiej zostało uznane za składową ruchu turystycznego.

Zdaniem autorów planu mapy określające gdzie i kiedy jednostki wędkarskie użytkują obszar Zatoki Pomorskiej nie są konieczne do stwierdzenia powyższego zagrożenia.

Plany w założeniu zasadniczo nie miały powielać istniejących zakazów i ograniczeń wynikających z obowiązujących uregulowań prawnych. Jeśli jednak sytuacja taka zaistniała w dużym stopniu zasadało się na chęci podkreślenia istotności danego działania dla skuteczności ochrony.

Stan wiedzy o siedlisku 1110 jest daleko niewystarczający. Przewidujemy, że stan ten będzie zachowany w ciągu najbliższych lat. W związku z powyższym z punktu widzenia praktyki najbardziej racjonalnym rozwiązaniem wydaje się określenie granic siedliska: „Piaszczyste ławice podmorskie” na podstawie mapy granulometrycznej osadów.

Zgadzamy się z uwagą dotyczącą nie wskazania przez wykonawców zagrożenia polegającego na braku wiedzy na temat rozmieszczenia i ekologii wszystkich gatunków rzadkich. Zagrożenie to zostanie uzupełnione. Uważamy, że zapis: „Niepełna wiedza na temat wielkości przyłowu gatunków będących przedmiotami ochrony może skutkować podjęciem niewłaściwych działań ochronnych” jest w pełni uzasadniony koniecznością zastosowania zasady przezorności. Dramatyczny, historycznie udokumentowany spadek liczebności parposza i

alozy wskazuje, że wykreślenie tych gatunków z listy przedmiotów ochrony jest szczególnie niewłaściwym zabiegiem mogącym prowadzić do zaniku populacji tych gatunków na Zatoce Pomorskiej.

W opinii Departamentu Rybołówstwa powyższy zapis należy gruntownie zrewidować. Presja rybacka w obszarze NATURA 2000 jest obecnie niska i nie będzie w sposób istotny rosła. Aktualnie obowiązujące regulacje rybołówstwa w sposób właściwy chronią siedlisko i gatunki anadromiczne (ryby i minogi). Wprowadzenie nowych rozwiązań połowowych musi zostać poprzedzone projektami naukowo-wdrożeniowymi mającymi na celu przetestowanie możliwości i efektywności ich użytkowania na Zatoce Pomorskiej. Wobec braku zaufania środowiska rybackiego, należy stworzyć kompleksowy program **działań na rzecz udziału rybołówstwa w dialogu na rzecz ochrony w obszarach NATURA 2000. Program**

powinien promować rejestrację gatunków chronionych, ptaków i ssaków w istniejących rejestrach połowów przekazywanych do Centrum Monitorowania Rybołówstwa.

Prosimy o informację, na jakiej podstawie postawiono tezę o złej strukturze łowionych przez rybołówstwo gatunków ryb? W opinii DR problemem może być jedynie presja wędkarska, na temat której brak jest dostatecznej informacji.

Wskazujemy, że słowa „odłów” i „przyłów” mają ściśle określone znaczenie. W przypadku przypadkowego zatrzymania w narzędzia połowu gatunków chronionych jedynym odpowiednim terminem jest „przyłów”. Konstrukcja „przypadkowe złowienia w przyłowie” jest nieprawidłowa.

Departament Rybołówstwa nie zgadza się na żadne dodatkowe ograniczenia rybołówstwa bez odpowiedniego uzasadnienia naukowego. Oczekujemy przy tym konkretnych liczb - określenia wielkości presji docelowej.

Brak odniesienia do najistotniejszych z punktu widzenia zachowania gatunków miejsc tarlisk i przebywania larw minogów, sugerowany jako wada proponowanych w planie działań ochronnych jest wynikiem znajomości biologii tych gatunków. W świetle powyższego należy stwierdzić, że na obszarze ostoi nie ma tarlisk i miejsc trwałego bytowania larw tych gatunków. Stąd „brak” zaleceń ochronnych odnoszących się do tych tzw. specyficznych miejsc występowania gatunku.

Zagrożenie dla minogów poprzez złowienie w narzędziach stawnych jest faktem obiektywnym. Jednak w świetle istniejących zabezpieczeń przed ich odłowem (sita selektywne, wysoka przeżywalność po złowieniu) autorzy planów wyeliminowali znaczący wpływ rybołówstwa na te gatunki. Stąd w planie nie ma praktycznie żadnych ograniczeń dla rybołówstwa związanych z kwestią ochrony minogów. Jedyne które występują to zalecenie używania sit selektywnych w przypadku stawnych narzędzi połowu stosowanych w Zatoce

		<p>Pomorskiej.</p> <p>Od razu odpowiadamy na uwagę mówiącą o nie wykorzystywaniu tego typu narzędzi połowu umożliwiających schwytanie minogów w Zatoce Pomorskiej. W świetle posiadanej wiedzy stwierdzamy, że rzeczywiście stosowane są one relatywnie w niewielki stopniu (ale jednak stosowane). Zapis ma również funkcję zabezpieczenia sytuacji mogących nastąpić w przyszłości.</p> <p>Pragniemy zwrócić uwagę, że ograniczenia presji rybackiej przewidziane Planem Ochrony w przypadku ryb i minogów nie wykracza poza zakres istniejących ograniczeń oraz tych proponowanych, a związanych z konieczną ochroną ptaków.</p> <p>Jak zauważyło MRiRW informacja o złej strukturze gatunków ryb ma charakter tezy. W związku z tym, że nie ma wystarczających dowodów na to aby tę tezę przyjąć lub odrzucić w planach ochrony nie proponuje się żadnych konkretnych działań ukierunkowanych na to potencjalne zagrożenie, a jedynie wskazano jako możliwe wyjaśnienie.</p> <p>Terminologia (odłów i przyłów) zostanie uporządkowana.</p> <p>Sformułowania zawarte mają charakter ogólny i rzeczywiście nie mają umocowania w proponowanych planach ochrony. Celem planów ochrony nie było dążenie do doskonalenia obowiązującego systemu eksploatacji zasobów rybackich. Przez sformułowanie systemowe rozwiązania strukturalne rozumiemy zaangażowanie w realizację tego zadania kompetentne i uprawnione do tego podmioty.</p> <p>dot. załącznika nr 5 w części obejmującej minogi</p> <p>Jak nadmieniono wyżej. W przypadku minogów obszar Zalewu Szczecińskiego oceniono jako względnie bezpieczny dla tych gatunków w aspekcie gospodarki rybackiej. Stosowanie sit selektywnych oraz wysoka przeżywalność przyłowu tych gatunków skłoniła do wyznaczenia działań ochronnych o niskim poziomie restrykcyjności.</p> <p>Niezbędnym działaniem jest monitorowanie przyłowu gatunków chronionych co jest aktualnie obowiązkiem prawnym. Ograniczenia połowu w ujściach rzek zostały sprecyzowane w planach i ich wprowadzenie związane jest głównie z lepszą ochroną ryb wędrownych. W tym wypadku na wdrożeniu tego zalecenia „skorzystają” także minogi.</p> <p>Problem kłusownictwa jest czynnikiem tła do walki z którym powołane są odpowiednie służby. W planach wykazano takie zagrożenie lecz walka z tym problemem nie mieści się w zakresie skutecznych działań indukowanych realizacją planów.</p> <p>System monitorowania przyłowu (gatunków chronionych) powinien być powiązany z podmiotem posiadającym możliwość bezpośredniej kontroli. Centrum Monitorowania Rybołówstwa nie posiada takich możliwości, poza tym zbierane dane przez to Centrum służy w założeniu innym celom niż ochrona przyrody. Już sama nazwa proponowanej rubryki rejestracji gatunków chronionych: „odrzuty” wskazuje na podejście do tego problemu. Jako odpowiedzialny za wdrożenie tego systemu widzimy Urząd Morski w Szczecinie przy współudziale OIRM oraz służb GIOŚ.</p>
--	--	--

dot. parposz i aloza.

Przedstawiona propozycja zmian w SDF wynika z interpretacji podstawowych założeń realizacji Dyrektywy Habitatowej, podstawowej wiedzy o biologii i ekologii przedmiotowych gatunków, uznania za fakt istnienia ciągłości środowiska wodnego w połączonych ze sobą akwenach.

Nie bez znaczenia był również aspekt, że podobna ekologia i wymagania siedliskowe powodują, że zalecenia ochronne i pozyskiwanie danych odnośnie występowania są praktycznie takie same dla gatunków takich jak: parposz (obecny w SDF) i proponowane jako „nowe” przedmioty ochrony takie jak ciosa i aloza.

Gatunki rozradzają się w rzekach natomiast dorosłe osobniki występują w środowisku morskim. Zatem, stwierdzenie ich występowania w Zalewie Szczecińskim oznacza automatycznie, że muszą one występować także i w wodach Zatoki Pomorskiej jednocześnie można zakładać zależność odwrotną.

Kontynuując ten tok rozumowania stwierdzając występowanie któregoś z II Załącznika Dyrektywy Siedliskowej potwierdzamy występowanie gatunków zwierząt, których ochrona wymaga tworzenia SOO.

Wszystkie te gatunki są ekstremalnie rzadkie. Dane historyczne obszernie cytowane w materiałach raportu prac inwentaryzacyjnych wskazują, że w badanym obszarze były to gatunki pospolite jeszcze w początkach XX wieku. Sporadyczność występowania implikuje fakt, że prowadzenie badań stanu ilościowego metodami, które oceniane są w kategoriach im bliżej do metody spisu całkowitego tym lepiej powoduje trudno sobie wyobrazić podmiot badawczy, który podjąłby się systematycznych badań ilościowych bez gwarancji otrzymania olbrzymich funduszy.

Dlatego wobec aktualnego braku badań opartych na reprezentatywnych próbach materiału przy jednoczesnym braku dowodów na wyginiecie któregoś z wyżej wymienionych gatunków kategorie oceny populacji, stanu zachowania, izolacji i oceny ogólnej zostały określone na podstawie interpolacji udziału powierzchni siedlisk spełniających wymagania tych gatunków.

Uzasadnienie zmiany dotychczasowej oceny *Alosa* wynika z analizy danych pochodzących z obszarów morskich całego polskiego wybrzeża oraz wyników uzyskanych z wywiadów z rybakami połowiącymi na Zalewie Szczecińskim, zmiana oceny populacji z C na B zasadała się także na wynikach prac zespołu Szulc i Domagała sugerujących tendencję wzrostową liczebności gatunku w rejonie Zatoki Pomorskiej.

dot.: foki szarej i pospolitej

Analogiczne postępowanie dotyczy gatunków fok, których zapis zaproponowano w SDF. Występowanie wszystkich trzech gatunków jest od lat notowane w raportach o obserwacji fok na polskim brzegu opracowanych i publikowanych przez Stację Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego. Analiza tych danych pozwala na ocenę względną takich parametrów jak ocena populacji, stanu zachowania, izolacji i ocenę ogólną. Pod pojęciem ocena względna rozumiem założenie, że informacje pochodzące z raportów o obserwacjach fok na polskim wybrzeżu obciążone są z pewnością wysokim poziomem błędów systematycznych, dlatego wyniki te

należy traktować jako np. wskaźniki zagęszczenia a nie jako faktyczne zagęszczenie. Wychodząc z założenia, że wiedza niepewna + wiedza o niepewności daje nam wiedzę użyteczną stwierdzam, że dane na których oparłem propozycję wpisu do SDF wszystkich trzech gatunków do tego uprawniają. Dodatkowo analiza zmian ilościowych populacji fok na Bałtyku wskazuje na tendencję wzrostową i na przykład w przypadku foki szarej spodziewany jest docelowy dwukrotny wzrost liczebności populacji względem stanu obecnego. Zatem, w perspektywie najbliższych lat należy spodziewać się wzrostu liczebnościowego fok przebywających w rejonach polskiego wybrzeża w tym i Zatoki Pomorskiej.

W świetle powyższego wydaje się uzasadnionym podjęcie działań służących obniżeniu poziomu śmiertelności tych zwierząt. Wpis wszystkich trzech gatunków nie skutkuje wzrostem jakościowym i ilościowych ewentualnych ograniczeń służących ich ochronie, a wpis czyni bardziej racjonalnym.

Występowanie trzech gatunków o podobnych wymaganiach siedliskowych na obszarze Zatoki Pomorskiej przy trudnościach w oznaczaniu gatunków na odległość sprowadza się do tego, że realizując zadania ochronne w stosunku do foki szarej automatycznie poprawiamy ogólnie pojętą jakość siedlisk dla pozostałych gatunków.

„Sieci stanowią podstawowe źródło dodatkowej śmiertelności tych zwierząt”

Prosimy o dane uzasadniające powyższą tezę na obszarze Zatoki Pomorskiej (liczba przyłówów fok w sieci w porównaniu z innymi źródłami dodatkowej śmiertelności). Prosimy o wskazanie i uzasadnienie tezy, które konkretnie sieci Wykonawcy projektu uważają za niebezpieczne dla fok.

Zagrożenie jakie stanowią sieci skrzelowe jest problemem dobrze udokumentowanym i istnieje bogata literatura fachowa potwierdzająca ogromną skalę problemu. Analizy spadku liczebności np. uhlia o 60% w ciągu ostatnich 20 lat (jest to gatunek za który Polska ponosi szczególną odpowiedzialność ponieważ zdecydowana większość populacji światowej zimuje na Zatoce Pomorskiej) wskazują na śmiertelność w sieciach rybackich jako główną przyczynę tego zjawiska. Podobnie dramatyczna sytuacja dotyczy innych gatunków ptaków morskich stanowiących przedmiot ochrony. Znacząca śmiertelność ptaków morskich powodowana przyłowem jest faktem obiektywnym i niezależnym od woli twórców planu. Dramatyczny spadek liczebności uhlia, markaczki czy lodówki (przedmioty ochrony) na Bałtyku jest dobrze udokumentowany. Zatoka Pomorska jest jednym z najważniejszych miejsc zimowania, za który ponosimy wyłączną odpowiedzialność.

Trałowanie niszczy faunę denną nie tylko poprzez odłowienie, ale również poprzez oddziaływanie podbory, toczysk i rozpornic trałowanych włoków. Oddziaływanie włoka dennego w warunkach piaszczystych siedlisk dna Morza Bałtyckiego może powodować daleko większe niekorzystne skutki ekologiczne niż w przypadku siedlisk pełnomorskich pomimo, że rzeczywiście w przypadku tych drugich ilościowo organizmów bentosowych ginie więcej.

Zgadzamy się na zmianę zapisu sugerującego porzucanie zniszczonych sieci na zapis „utracone narzędzia połowowe”. Proponowane zapisy mają obowiązywać przez wiele następnych lat, a „długość życia” przy zachowaniu zdolności do skutecznego łowienia zwierząt utraconych sieci bywa duża, w związku z tym

uważamy że jest realnym wzrost skali zagrożenia w ciągu następnych lat. Brak pełnej wiedzy nie jest czynnikiem uniemożliwiającym skuteczną ochronę ptaków rozumianą jako istotny wzrost prawdopodobieństwa zachowania danej populacji. Charakter zgrupowań gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony wskazuje, że siedlisko występowania oferuje odpowiedni poziom zasobności pokarmowej. Zatem wiedza o bezwzględnych wartościach zagęszczeń omułka na tych obszarach jest z punktu widzenia funkcjonowania biocenozy mało znacząca. Zasada przeczności każe w takich wypadkach zakładać, że każde uszczuplenie istniejących zasobów pokarmowych na takim obszarze jest szkodliwe dla populacji żerujących organizmów.

Wskazane braki wiedzy mogą skutkować niedoszacowaniem rangi problemu, nie wpływają jednak na klasyfikację zagrożenia jako szkodliwego dla przedmiotów ochrony. Sugestia, że należy określić dopuszczalną wielkość przyłowu, aczkolwiek co do zasady słuszna, jest w praktyce niemożliwa do określenia inaczej niż poprzez wieloletni monitoring liczby zimujących ptaków na badanych terenach, badanie czynników wpływających na ich sukces lęgowy oraz naturalną śmiertelność. To zadanie na lata.

Nie uwzględniono żadnych działań ochronnych ukierunkowanych na ograniczenie kłusownictwa, ochronę miejsc tarlisk i przebywania larw a także monitoringu przyrodniczego niezależnego od rybołówstwa. Wskazujemy na brak odniesienia do inwentaryzacji najistotniejszych z punktu widzenia zachowania gatunków miejsc tarlisk i przebywania larw minogów. Jeżeli nie zapewni się drożności rzek, odpowiedniej jakości siedlisk rozrodu oraz monitoringu populacji nie mają sensu jakiegokolwiek inne działania ochronne. Jest to związane bezpośrednio z problem kłusownictwa, który szczególnie na tarliskach może istotnie zagrażać gatunkom chronionym.

Nie określono liczby pułapkowych narzędzi połowu operujących na Zatoce Pomorskiej. Nie określono stopnia zagrożenia, jakim jest zatrzymanie minogów w narzędziach stawnych, a należy zauważyć, że w przypadku zatrzymania w tego typu sprzęt przeżywają one zdaniem rybaków w dobrej kondycji i są wypuszczane żywe do wody (informacja od rybaków z Zalewu Szczecińskiego). Wobec powyższego prosimy o informacje będące zapewne podstawą ww. zapisów:

- jak oceniono wielkość nakładu połowowego narzędziami stawnymi na Zatoce Pomorskiej, jeżeli stwierdzono że są one zagrożeniem dla minogów,
- jak oceniono śmiertelność minogów po uwolnieniu z żaków, jeżeli z doświadczeń środowiska rybackiego wynika, że przy ewentualnym przyłowie są one żywe i w dobrej kondycji.

Zagrożenie jakie stanowią sieci skrzelowe jest problemem dobrze udokumentowanym i istnieje bogata literatura

fachowa potwierdzająca ogromną skalę problemu. Analizy spadku liczebności np. uhli o 60% w ciągu ostatnich 20 lat (jest to gatunek za który Polska ponosi szczególną odpowiedzialność ponieważ zdecydowana większość populacji światowej zimuje na południu Bałtyku wskazują na śmiertelność w sieciach rybackich jako główną przyczynę tego zjawiska. Podobnie dramatyczna sytuacja dotyczy innych gatunków ptaków morskich stanowiących przedmioty ochrony. Znacząca śmiertelność ptaków morskich powodowana przyłowem jest faktem obiektywnym i niezależnym od woli twórców planu. Dramatyczny spadek liczebności uhli, markaczki czy lodówki (są to przedmioty ochrony tych Ostoi) jest tak szybki, że kierując się zasadą przezorności musi eliminować przede wszystkim dodatkowe źródła śmiertelności, które są szczególnie niebezpieczne dla zwierząt charakteryzujących się strategią rozrodu typu „K” (długowieczność gwarantuje trwałość populacji). Mała skuteczność istniejących rozwiązań ochronnych dokumentowana jest wspomnianymi wyżej spadkami liczebności. Zatem bezwzględnie koniecznym jest wprowadzenie działań dających gwarancję wyższej skuteczności ochrony. Wyniki wieloletnich badań monitoringowych mogą posłużyć w tej sytuacji jako podstawa łagodzenia istniejących rygorów. Spadek liczebności uhli o 80% w ciągu ostatnich 20 lat i 60% między 1993 i 2009 , markaczki o 50% i lodówki o 65% wskazuje, że konieczne jest podjęcie szybkich i zdecydowanych działań. Ich zasadność powinna być potwierdzona prowadzonym monitoringiem, a w przypadku braku skuteczności podjętych działań (dalszy spadek liczebności przedmiotów ochrony, brak różnic w liczebności ptaków na obszarach wyznaczonych i na obszarach sąsiednich po min. 3 latach od wprowadzenia zakazów, a więc po okresie założonej poprawy bazy pokarmowej bentofagów na wyznaczonych obszarach), weryfikacja działań ochronnych.

Mamy świadomość, że optymalnie by było wprowadzenie zakazu używania sieci skrzelowych na obszarze całej Zatoki Pomorskiej o największych koncentracjach ptaków, jednakże ze względu na uwarunkowania społeczne zaproponowaliśmy tylko część tego obszaru, o czym napisaliśmy już wcześniej.

Wskazane jest aby Wykonawca projektu planu ochrony uzupełnił swoje braki w wiedzy dotyczącej aktualnie obowiązujących regulacji rybołówstwa na Zalewie Szczecińskim i akwenach przyległych. Obowiązujące zarządzenie OIRM Szczecin 3/2004

Zagrożenie jakie stanowią sieci skrzelowe jest problemem dobrze udokumentowanym i istnieje bogata literatura fachowa potwierdzająca ogromną skalę problemu. Znacząca śmiertelność ptaków powodowana przyłowem jest faktem obiektywnym i niezależnym od woli twórców planu. Kierując się zasadą przezorności musimy eliminować przede wszystkim dodatkowe źródła śmiertelności, które są szczególnie niebezpieczne dla zwierząt charakteryzujących się strategią rozrodu typu „K” (długowieczność gwarantuje trwałość populacji). Mała skuteczność istniejących rozwiązań ochronnych dokumentowana jest spadkami liczebności przedmiotów ochrony. Zatem bezwzględnie koniecznym jest wprowadzenie działań dających gwarancję wyższej skuteczności ochrony. Wyniki wieloletnich badań monitoringowych mogą posłużyć w tej sytuacji jako podstawa łagodzenia istniejących rygorów. Spadek liczebności perkoza dwuczubego, łyski i wielu gatunków blaszkodziobych, wskazuje, że konieczne jest podjęcie szybkich i zdecydowanych działań. Zaproponowane ograniczenia

połowowe na Zalewie Szczecińskim wynikają z generowania dodatkowej śmiertelności ptaków (przyłów), a przestrzenny rozkład terenów objętych zakazami wynika tylko z rozmieszczenia ptaków. Zdaniem twórców planu dodatkowa śmiertelność ptaków jest podstawowym problemem, natomiast zasoby pokarmowe (w tym ryby) w chwili obecnej są na wystarczającym poziomie. W związku z tym, nie widzieliśmy potrzeby powielania zakazów wynikających z konieczności ochrony ryb przed przełowieniem.

Zwracamy uwagę na mogący budzić wątpliwości interpretacyjne zapis o zakazie pływania łodziami motorowymi z silnikiem o mocy powyżej 10 kW. Wnosimy do doprecyzowanie zapisu, że nie dotyczy on jednostek rybackich, administracji i służb państwowych, jednostek badawczych itp.

Zgadzamy się, że istnieje konieczność doprecyzowania zapisu dotyczącego zakazu pływania łodziami motorowymi o mocy powyżej 10 kW o uzupełnienie, że nie dotyczy on jednostek rybackich, administracji, służb państwowych i jednostek uprawnionych na podstawie odrębnych przepisów.

Ujście Odry i Zalew Szczeciński

Z danych historycznych wynika, że w przeszłości wspomniane gatunki były stosunkowo liczne (np. w początkach wieku w samym tylko Zalewie Szczecińskim łowiono rocznie 80 t. parposza i alozy), w związku z tym można przyjąć spadek ich liczebności za bezsprzeczny fakt.

Natomiast zgadzamy się z uwagą dotyczącą nie wskazania przez wykonawców zagrożenia polegającego na braku wiedzy na temat rozmieszczenia i ekologii wszystkich gatunków rzadkich. Zagrożenie to zostanie uzupełnione.

W planach nie zaplanowano żadnych działań ochronnych ukierunkowanych na poprawę stanu populacji wspomnianych w piśmie gatunków ryb i minogów. Zakładamy, że ta kwestia mieści się w przestrzeni obowiązujących uregulowań prawnych dotyczących racjonalnej gospodarki rybackiej. Propozycje wskazane w uwagach powinny być z pewnością rozpatrzone na tym gruncie.

W opinii DR brak jest jakichkolwiek dowodów, że przypadkowa śmiertelność w narzędziach połowu na tym obszarze jest istotnym zagrożeniem dla licznych populacji. Liczba fok na obszarze jest ściśle uzależniona od liczebności populacji poza obszarem. Jeżeli ogólna liczebność będzie rosła, na polskie wybrzeże przybędzie więcej fok i nie ma to wiele wspólnego z jakością siedliska. Jakże konkretnie narzędzia połowu Wykonawca projektu planu ochrony uważa za „szczególnie niebezpieczne dla fok”?

Propozycja zapisów:

1. Monitoring stanu populacji (niezależny od rybołówstwa)

Odpowiedzialny: GIOŚ.

2. Podjęcie działań na rzecz udziału rybołówstwa w dialogu na rzecz ochrony w obszarach NATURA 2000.

Odpowiedzialny: Urząd Morski/RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z Departamentem Rybołówstwa MRiRW.

W chwili obecnej foki są tak rzadkie na tym obszarze, że ich dodatkowa śmiertelność jest pomijalna. Jednakże, ze względu na wzrost liczebności populacji i coraz częstsze obserwacje tych zwierząt w ostatnich latach nie można wykluczyć, że sieci stawne wszelkiego typu będą stanowić problem. Na dzień dzisiejszy uważamy, że ograniczenia wynikające z konieczności ochrony ptaków są wystarczające i nie ma potrzeby tworzenia nowych zapisów dla foki szarej.

- a) W obecnej sytuacji zapis dotyczący stosowania sit selektywnych w narzędziach pułapkowych na obszarze Zatoki Pomorskiej, celem ochrony minogów jest bezpodstawny, ponieważ na tym obszarze nie stosuje się takich narzędzi połowowych (poza śledziowymi niewodami stawnymi, w których stosowanie sit nie ma uzasadnienia z racji ich konstrukcji i zasady działania). Ze względu na warunki Zatoki (głębokość, rodzaj dna i ekspozycja na falowanie) narzędzia takie nie będą stosowane w przyszłości.

Ze względu na możliwość stosowania tego typu narzędzi połowu uważamy, że zapis ten powinien zostać.

Organem odpowiedzialnym za regulacje rybołówstwa nie jest Urząd Morski, a Departament Rybołówstwa MRiRW oraz OIRM.

Zgadzamy się z sugestią.

Stwierdzenie o wzrastającym poziomie eutrofizacji oraz utrzymaniu tej tendencji w przyszłości nie ma uzasadnienia w aktualnych, dostępnych danych naukowych. Wszystkie dane wskazują na postępującą redukcję spływu substancji odżywczych z dorzecza Odry, co niewątpliwie będzie miało korzystny wpływ na poziom eutrofizacji wód Zatoki Pomorskiej. Konieczne jest odwołanie się do wyników Państwowego Monitoringu Środowiska, ocen stanu jakości wód w Ramowej Dyrektywie Wodnej (Zalew Szczeciński) i oceny wstępnej stanu środowiska morskiego (realizacja wymogów Ramowej Dyrektywy ds. Strategii Morskiej). Wskaźniki opracowane w ramach tych Dyrektyw i ich monitoring powinny, tam gdzie jest to możliwe, stanowić podstawę określania w jakim stanie znajduje się dane siedlisko.

Spada dynamika wzrostu eutrofizacji, natomiast wzrost poziomu eutrofizacji jest faktem.

Nie ma obecnie żadnych „znanych, nie powodujących śmiertelności ptaków narzędzi połowowych” wdrożonych przez polskie rybołówstwo w strefie otwartego morza. Skąd autorzy czerpią przekonanie, że tzw. „klatki dorszowe” lub „sieci pontonowe” stosowane w warunkach osłoniętych przed dużym wiatrem i silnym falowaniem akwenów szwedzkich i fińskich będą skuteczną metodą połowu w warunkach otwartych wód południowego Bałtyku? Tym bardziej, że są to narzędzia nastawione głównie na połów, odpowiednio dorszy i łososi, podczas gdy te gatunki na obszarze Zatoki Pomorskiej stanowią marginalny obiekt połowów. Jednocześnie zwracamy uwagę, że nawet w warunkach skandynawskich, badania naukowe nie stwierdzają w sposób jednoznaczny, że są to skuteczne narzędzia połowu. Nie chronią też złowionych ryb np. przed fokami, które potrafią sobie radzić z tego rodzaju przeszkodami jak klatka dorszowa. Ponadto ignorowany jest fakt braku wiedzy i być może możliwości technicznych zastosowania tego typu narzędzi w polskiej flocie, szczególnie w segmencie małych łodzi, które dominują w rybołówstwie na obszarze Zatoki Pomorskiej.

Autorzy nie podają innych, możliwych do testowania i wdrażania rozwiązań technicznych ograniczających przyłów ptaków w sieciach stawnych.

Intencją autorów jest wskazanie na konieczność poszukiwań rozwiązań służących redukcji śmiertelności. Wskazane narzędzia połowu posiadają taką właściwość. Nie jest intencją autorów namawianie rybaków po stosowania nieskutecznych narzędzi połowu, ale zalecenie żeby stosować takie, które stanowią aktualnie optymalny poziom kompromisu.

		<p>Mapa do załącznika nr 5 – „Lokalizacja działań ochronnych” ma istotne błędy. Dotyczą one potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych. O ile lokalizacje farm MEP North i Baltic Spark są częściowo zgodne z rzeczywistością (ale ich obszary nie nakładają się na siebie), to całkowicie błędne jest przywołanie w stosunku do zaznaczonego obszaru nazwy Ławica Środkowa. Ławica Środkowa to całkiem inny rejon Bałtyku, znajdujący się daleko poza obszarem pokazanym na tej mapie.</p> <p>Nazwa Ławica Środkowa będzie zamieniona na nazwę Ławica Odrzańska.</p> <p>Istnieje niespójność propozycji Planów ochrony dla obszaru PLB990003 i PLH 990002. W przypadku obszaru „ptasiego” postulowane jest „wykluczenie lokalizacji sztucznych wysp w granicach ostoi”, podczas gdy w propozycji Planu ochrony dla Ostoi na Zatoce Pomorskiej postuluje się „Opracowanie wariantów tworzenia siedlisk poprzez tworzenie wysp lub piaszczystych łąch”. Uważamy, że na obu obszarach należy całkowicie zakazać tworzenia wszelkich sztucznych wysp i łąch. Celem ochrony obszarów Natura 2000 jest zachowanie w miarę naturalnego stanu siedlisk, czego przeciwieństwem jest tworzenie sztucznych, nie występujących naturalnie na tym obszarze siedlisk, kosztem siedlisk naturalnych.</p> <p>Zgadzamy się z opinią, że tworzenie sztucznych wysp lub piaszczystych łąch powinno być zabronione na terenie Zatoki Pomorskiej. Sprzeczność zapisów jest wynikiem konfliktogennych wymogów siedliskowych przedmiotów ochrony, przeoczonych przez twórców planów na poziomie ich konsolidacji. Wiąże się to z różnym podejściem do tego zagadnienia na bazie zróżnicowanych priorytetów. Ze względu na ptaki niestabilna wyspa może stanowić pułapkę ekologiczną, natomiast ta sama wyspa dla fok może stanowić niezwykle cenne refugium.</p>
--	--	---

8.	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście	<p>I. Projekt planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Zatoka Pomorska PLB990003</p> <p>Załącznik nr 3</p> <p>1. Tabela jest bardzo nieczytelna i zredagowana w niewłaściwy sposób.</p> <p>2. Zapis o treści: Każda nowa inwestycja na obszarze morskim oraz na obszarze przybrzeżnym powinna być poprzedzona staranną, wieloaspektową oceną oddziaływania na środowisko.</p> <p>Należy zastąpić zdaniem: Każda nowa inwestycja na obszarze morskim oraz na obszarze przybrzeżnym powinna być poprzedzona staranną, wieloaspektową oceną oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.</p> <p>3. Zapis o treści: Wykluczenie lokalizacji morskich farm wiatrowych w granicach ostoi. Wszelkie inwestycje (np. hodowle ryb, małży i skorupiaków, mariny, odwierty, kable, rurociągi itp.) mogące wpływać na stan przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 powinny przejść procedurę oceny oddziaływania na środowisko.</p>
----	---	--

		<p>Należy zastąpić zdaniem : Wszelkie inwestycje (np. hodowle ryb, małży i skorupiaków, mariny, odwierty, kable, rurociągi itp.) mogące wpływać na stan przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 powinny przejść procedurę oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Wykluczenie lokalizacji morskich farm wiatrowych w granicach ostoi jeśli w procedurze OOS nie uzyskają zgody na ich realizację.</p> <p>4. Zapis o treści: Ochrona wód na poziomie zlewni bezpośredniej i pośredniej polegająca na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidacji źródeł zanieczyszczeń przemysłowych i bytowych.</p> <p>Należy zastąpić zdaniem: Ochrona wód na poziomie zlewni bezpośredniej i pośredniej polegająca na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidacji źródeł zanieczyszczeń przemysłowych i bytowych, niespełniających wymagań określonych przepisami prawa.</p> <p>5. Uwagi zawarte w pkt. 2,3,4 odnoszą się również do dalszej części tabeli i należy je zastosować analogicznie.</p> <p>6. Niezrozumiała jest treść zdania: <i>Ścisła kontrola składowania substancji olejowych i ropopochodnych przez jednostki pływające i stacjonujące w portach i przystaniach.</i> Naszym zdaniem jednostki pływające nie składują substancji olejowych, mogą jedynie je posiadać w swoich zbiornikach do wykorzystania na cele eksploatacyjne, bądź jako produkty powstałe w wyniku eksploatacji. Należy doprecyzować ten zapis.</p> <p>Ad.1. Format tabeli jest narzucony rozporządzeniem. Ad.2-5. Autorzy opracowania w żadnym przypadku nie sugerowali działań niezgodnych z obowiązującym prawem. Nie wydaje nam się aby było konieczne zaznaczanie, że wszelkie działania powinny być zgodne z obowiązującym prawem. Ad.6. Zapis został zmieniony na: Ścisła kontrola gospodarowania substancjami ropopochodnymi przez jednostki pływające i stacjonujące w portach w aspekcie ochrony środowiska.</p>
--	--	---

Załącznik nr 4

Plan zagospodarowania przestrzennego

1. Zapis o treści:

Wprowadzenie działań mających na celu ochronę wód na poziomie całych zlewni - bezpośredniej i pośredniej - polegających na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej, likwidacji źródeł zanieczyszczeń wód ze źródeł przemysłowych i bytowych oraz promowanie rolnictwa ekstensywnego i ekologicznego zmniejszającego dopływ substancji...

Należy zastąpić zdaniem:

Wprowadzenie działań mających na celu ochronę wód na poziomie całych zlewni - bezpośredniej i pośredniej - polegających na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej, likwidacji źródeł zanieczyszczeń wód ze źródeł przemysłowych i bytowych, **niespełniających wymagań określonych przepisami prawa** oraz promowanie rolnictwa ekstensywnego i ekologicznego zmniejszającego dopływ substancji...

[Zapis zostanie zmieniony.](#)

II. Projekt planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja na Zatoce Pomorskiej PLH990002

Załącznik nr 3

1. Tabela jest bardzo nieczytelna i zredagowana w niewłaściwy sposób.

2. Zapis o treści:

Brak możliwości sytuowania inwestycji bez pogorszenia stanu ochrony przedmiotów ochrony ostoi.

Należy zastąpić zdaniem:

Brak możliwości sytuowania inwestycji **pogarszających istotnie negatywnie** stan ochrony przedmiotów ochrony ostoi.

		<p>3. Zapis o treści: Każda nowa inwestycja na obszarze morskim oraz na obszarze przybrzeżnym powinna być poprzedzona staranną, wieloaspektową oceną oddziaływania na środowisko.</p> <p>Należy naszym zdaniem zastąpić zdaniem: Każda nowa inwestycja na obszarze morskim oraz na obszarze przybrzeżnym powinna być poprzedzona staranną, wieloaspektową oceną oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.</p> <p>4. Zapis o treści: Ochrona wód na poziomie zlewni bezpośredniej i pośredniej polegająca na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidacji źródeł zanieczyszczeń przemysłowych i bytowych.</p> <p>Należy zastąpić zdaniem: Ochrona wód na poziomie zlewni bezpośredniej i pośredniej polegająca na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidacji źródeł zanieczyszczeń przemysłowych i bytowych, niespełniających wymagań określonych przepisami prawa.</p> <p>5. Uwagi zawarte w pkt. 2,3,4 odnoszą się również do dalszej części tabeli i należy je zastosować analogicznie.</p> <p>6. Niezrozumiała jest treść zdania: <i>Ścisła kontrola składowania substancji olejowych i ropopochodnych przez jednostki pływające i stacjonujące w portach i przystaniach.</i> Naszym zdaniem jednostki pływające nie składują substancji olejowych, mogą jedynie je posiadać w swoich zbiornikach do wykorzystania na cele eksploatacyjne. Należy doprecyzować ten zapis.</p> <p>Ad.1. Format tabeli jest narzucony rozporządzeniem. Ad.2. Naszym zdaniem w tym przypadku nie ma możliwości sytuowania inwestycji bez pogarszania stanu ochrony przedmiotów ochrony, proponowany zapis jest oczywisty (w żadnej ostoji nie wolno realizować inwestycji wpływających istotnie negatywnie na stan przedmiotów ochrony). Ad.3-5. Autorzy opracowania w żadnym przypadku nie sugerowali działań niezgodnych z obowiązującym prawem. Nie wydaje nam się aby było konieczne zaznaczenie, że wszelkie działania powinny być zgodne z prawem. Ad.6. Zapis został zmieniony na: <i>Ścisła kontrola gospodarowania substancjami ropopochodnymi przez jednostki pływające i stacjonujące w</i></p>
--	--	---

portach w aspekcie ochrony środowiska.

Załącznik nr 4

Zapis:

ZMPSiŚ S.A.	Projekt wniosku o wydanie zezwolenia na usuwanie do morza urobku z robót czerpalnych z akwenów stanowiących akwatorium portowe ZMPSiŚ S.A.	Dopuszczalne jest składowanie urobku pochodzącego z Zatoki Pomorskiej, możliwości składowania urobku zanieczyszczonego np. pochodzącego z toru wodnego, Zalewu Szczecińskiego, itp., powinny przejść procedurę oddziaływania na środowisko.
-------------	--	---

Wpisanie powyższego zapisu o odkładaniu urobku do załącznika nr 4, który dotyczy wskazań do zmian w *Innych dokumentach związanych z planowanymi i realizowanymi przedsięwzięciami* jest bezzasadne z uwagi na fakt, iż we wcześniejszym załączniku nr 2 odkładanie urobku nie jest zidentyfikowane jako zagrożenie. Tą pozycję w tabeli należy wykreślić. Ponadto ZMPSiŚ S.A. nie dokonuje prac pogłębiarskich na Zalewie Szczecińskim i torze wodnym Szczecin- Świnoujście. Procedura uzyskania zezwolenia na usuwanie urobku do morza uregulowana jest w przepisach prawa m.in. w rozporządzeniu z dnia 26.01.2006r. w sprawie trybu wydawania zezwoleń na usuwanie do morza urobku z pogłębiania dna oraz na zatapianie w morzu odpadów lub innych substancji (Dz.U. z 2006r. Nr 22, poz.166). Zgodnie z przepisami prawa nie ma możliwości odkładania w morzu urobku niebezpiecznego, dlatego też nie ma potrzeby wprowadzania w Planach ochrony zapisów, które są w sprzeczności z przepisami.

Do załącznika 2 dopisano składowanie urobku jako zagrożenie. W związku z tym zapis został zmieniony na: **Dopuszczalne jest składowanie urobku pochodzącego z Zatoki Pomorskiej, możliwości składowania urobku np. pochodzącego z toru wodnego, itp. powinny przejść procedurę dot. oceny oddziaływania na środowisko.**

9. Port Handlowy Świnoujście

Dot. zapisów w Załącznikach nr 3 obu projektów, w których określono Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci obszarów Natura 2000. W rubrykach dot. zagospodarowania przestrzennego jest mowa o nowych inwestycjach na obszarach morskich i obszarach przybrzeżnych i konieczności przeprowadzenia wieloaspektowej oceny oddziaływania na środowisko. Uważamy, że w/w zapis jest zbyt ogólny. Proponujemy szczegółowo wyodrębnić obszary oraz inwestycje, dla których konieczne byłoby przeprowadzenie oceny lub umieścić informacje iż powyższe dotyczy inwestycji o których stanowią obowiązujące przepisy prawa (np. inwestycje o których mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

	<p>społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227)).</p> <p>Uważamy, że zapisy w których jest mowa o nowych inwestycjach na obszarach morskich i obszarach przybrzeżnych i konieczności przeprowadzenia wieloaspektowej oceny oddziaływania na środowisko jest zredagowany na odpowiednim poziomie ogólności. Zapis ten należy rozumieć tak, że każda inwestycja lokowana w obrębie granic całej ostoi powinna być traktowana jako taka która w myśl obowiązujących przepisów klasyfikowana jest do grupy działań mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p>
--	---